

نگرش ایرانیان به اعتراضات سراسری ۱۴۰۱

بهمن ۱۴۰۱

گروه مطالعات افکارسنجی
ایرانیان (گمان)

عمار ملکی
پویان تمیمی عرب

موسسه گمان از همکاری تیم سایفون (Psiphon) و رسانه های ایران اینترنشنال و صدای آمریکا که به طور داوطلبانه در انتشار عمومی پرسشنامه ما را یاری کردند، و همچنین از تمامی کسانی که داوطلبانه و به روش های مختلف به انجام این نظرسنجی کمک رساندند، صمیمانه سپاسگزاری می کند.

گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان) یک موسسه پژوهشی غیرانتفاعی، مستقل و ثبت شده در کشور هلند است. تمام حقوق مادی و معنوی این پژوهش متعلق به موسسه گمان است و هر نوع استفاده از کل یا بخشی از محتوای این سند تنها با ذکر منبع مجاز است.

سایت: www.gamaan.org ایمیل: info@gamaan.org واتس اپ: ۰۰۳۱۶۴۴۸۶۰۲۲۴
تلگرام: t.me/gamaanresearch توئیتر: [@gamaanresearch](https://twitter.com/gamaanresearch) اینستاگرام: [@gamaanresearch](https://www.instagram.com/gamaanresearch)

چکیده یافته‌های نظرسنجی

- نظرسنجی «نگرش ایرانیان به اعتراضات سراسری ۱۴۰۱» از تاریخ ۳۰ آذر تا ۱۰ دی ۱۴۰۱ به مدت ده روز انجام گرفت. در این نظرسنجی بیش از ۲۰۰ هزار پاسخ‌دهنده شرکت کردند. بیش از ۱۵۸ هزار نفر از داخل ایران و بیش از ۴۲ هزار نفر از ایرانیان خارج کشور به سوالات نظرسنجی به‌طور کامل پاسخ دادند. یافته‌های این گزارش برای نمونه داخل کشور، **دیدگاه افراد باسواد بالای ۱۹ سال ساکن ایران (برابر با ۹۰٪ جمعیت بزرگسال ایران)** را بازتاب می‌دهد و با سطح اعتبار ۹۵٪ و فاصله اعتبار ۵٪ قابل تعمیم به این جامعه هدف است. این گزارش مدعی معرف بودن نمونه خارج کشور و قابل تعمیم بودن آن به تمامی ایرانیان خارج از ایران نیست؛ اما با توجه به حجم نمونه بالا، توزیع متوازن نمونه و حضور پاسخ‌دهندگان از ۱۳۰ کشور، می‌تواند دیدگاه بخش بزرگی از ایرانیان خارج کشور را بازتاب دهد.
- در پاسخ به سوال «جمهوری اسلامی: آری یا نه؟»، ۸۱٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند و حدود ۱۵٪ پاسخ «آری» را انتخاب کرده‌اند و حدود ۴٪ تصمیم قطعی ندارند. در خارج کشور، ۹۹٪ پاسخ‌دهندگان گزینه «نه» به جمهوری اسلامی را انتخاب کردند.
- در پاسخ به این سوال که «کدام نظام سیاسی دموکراتیک و سکولار را به‌عنوان جایگزین نظام جمهوری اسلامی ترجیح می‌دهید؟» ۲۸٪ در داخل ایران و ۳۲٪ در خارج کشور، نظام «جمهوری ریاستی» را انتخاب کردند. نظام «جمهوری پارلمانی» توسط ۱۲٪ در داخل ایران و ۲۹٪ در خارج کشور انتخاب شده است. از سوی دیگر، ۲۲٪ در داخل ایران و ۲۵٪ در خارج کشور نظام «پادشاهی مشروطه» را انتخاب کردند.
- درباره اعتراضات اخیر، ۸۱٪ در داخل کشور با اعتراضات موافق هستند؛ ۶۷٪ آنها معتقدند که اعتراضات به نتیجه می‌رسد و حدود ۱۴٪ فکر می‌کنند به نتیجه نمی‌رسد. از سوی دیگر، حدود ۱۵٪ جمعیت در داخل کشور مخالف اعتراضات هستند. در میان پاسخ‌دهندگان خارج کشور، حدود ۹۰٪ موافق اعتراضات هستند و فکر می‌کنند به نتیجه می‌رسد. همچنین ۹٪ از آنها با اعتراضات موافق هستند اما بر این باور هستند که به نتیجه نمی‌رسد.
- در داخل کشور، حدود ۲۲٪ از کسانی که با اعتراضات موافق هستند، در تظاهرات خیابانی شرکت داشته‌اند و علاوه بر آن ۵۳٪ اعلام کرده‌اند که ممکن است [در آینده] در تظاهرات شرکت کنند. همچنین ۲۲٪ در شعار دادن شبانه مشارکت داشته‌اند و ۴۶٪ دیگر هم ممکن است آنرا انجام دهند. حدود ۳۵٪ به کنش‌های نافرمانی مدنی مانند برداشتن روسری یا شعارنویسی اقدام کرده‌اند و حدود ۳۵٪ هم اظهار داشته‌اند ممکن است این اقدامات را انجام دهند. ۴۴٪ در ماه‌های گذشته به اعتصابات پیوسته‌اند و ۳۸٪ دیگر هم ممکن است به اعتصابات بپیوندند. تحریم و نخریدن محصولات خاص توسط ۷۵٪ انجام شده است و ۶۶٪ هم در اعتراضات آنلاین و اینترنتی مشارکت داشته‌اند. همچنین حدود ۸٪ اقدام به «خرابکاری شرافتمندانه» کرده‌اند و ۴۱٪ اعلام کردند که ممکن است [در آینده] چنین کنشی انجام دهند.

- در پاسخ به این پرسش که «در مورد شکست اخیر تیم فوتبال جمهوری اسلامی ایران در برابر تیم فوتبال آمریکا چه احساسی داشتید؟»، ۴۶٪ ایرانیان داخل کشور و ۵۶٪ ایرانیان خارج کشور اظهار داشتند که از شکست تیم فوتبال خوشحال شدند و در مقابل ۲۳٪ در داخل کشور و ۸٪ در خارج کشور از این شکست ابراز ناراحتی کردند.
- درباره تشکیل شورای همبستگی (یا ائتلاف اپوزیسیون)، در میان ایرانیان داخل کشور، ۸۵٪ کسانی که موافق اعتراضات هستند، با شکل‌گیری چنین شورایی هم موافقت دارند؛ در میان آنها، ۴۲٪ معتقدند که چنین شورایی باید حتما شامل افراد سرشناس داخل و خارج کشور شود. از طرف دیگر، ۳۴٪ با شکل‌گیری شورای همبستگی توسط افراد خارج کشور موافق هستند در صورتیکه شورا مورد حمایت افراد داخل کشور قرار گیرد. همچنین ۹٪ معتقدند که چنین شورایی باید فقط شامل افراد داخل کشور شود. در مقابل، حدود ۴٪ با تشکیل این شورا مخالفند و آن را غیرضروری می‌دانند. در میان ایرانیان خارج کشور، ۴۷٪ موافق تشکیل شورا توسط افراد سرشناس خارج کشور در صورت حمایت افراد داخل کشور هستند، درحالی‌که ۴۵٪ فکر می‌کنند شورا حتما باید شامل افراد داخل و خارج کشور شود.
- درباره انتظارات از شورای همبستگی، ۵۹٪ ایرانیان داخل کشور که با اعتراضات موافق هستند، «تشکیل شورای انتقال قدرت و دولت موقت» را جزو انتظارات خود بیان کرده‌اند. ۵۳٪ از آنها معتقدند که چنین شورایی باید وظیفه «نماینده‌گری معترضان در جهان و مذاکره با دولت‌های خارجی» را بر عهده بگیرد. ۴۵٪ «اعلام فراخوان اعتراضات برای داخل کشور» و ۳۵٪ «سازماندهی تجمعات خارج کشور» را جزو انتظارات خود از شورای همبستگی اعلام کرده‌اند.
- درباره ترکیب افراد شورای همبستگی، از لیست ۳۴ نفر فعالان سیاسی و مدنی با گرایش‌های اجتماعی و سیاسی مختلف که در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت، به ترتیب رضا پهلوی، علی دایی، علی کریمی، حامد اسماعیلیون، حسین رونقی، نازنین بنیادی، فاطمه سپهری، مسیح علی‌نژاد، نسرین ستوده، توماج صالحی، نرگس محمدی، مولوی عبدالحمید، گلشیفته فراهانی، نماینده احزاب کرد، شیرین عبادی، محمد نوری‌زاد، کاوه مدنی، داریوش اقبالی، مجید توکلی و اسماعیل بخشی بیشتر از دیگران مورد انتخاب قرار گرفتند.
- درباره ترکیب افراد شورای همبستگی، نتایج نشان می‌دهد که هر پاسخ‌دهنده در داخل کشور به‌طور میانگین ۷ نفر را برای حضور در شورای همبستگی انتخاب کرده و پاسخ‌دهندگان خارج کشور، هر یک به‌طور میانگین ۹ نفر را برای شورا انتخاب کرده‌اند. بیست نفری که بیش از دیگران برای حضور در شورای همبستگی انتخاب شده‌اند، مجموعاً ۸۵٪ انتخاب‌ها را تشکیل می‌دهند. در میان بیست نفر اول، ۱۰ نفر از داخل کشور و ۱۰ نفر از خارج کشور و همچنین ۷ نفر زن و ۱۳ نفر مرد حضور دارند. مجموع ده نفر اول داخل کشور، حدود ۴۰٪ کل انتخاب‌ها و مجموع ۱۰ نفر اول خارج کشور حدود ۴۵٪ کل انتخاب‌ها را تشکیل می‌دهند.

- درباره واکنش کشورهای غربی نسبت به اعتراضات، ۷۳٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور معتقدند که کشورهای غربی باید بطور جدی و با اعمال فشار به حکومت، از حقوق معترضان حمایت کنند. در خارج کشور ۹۶٪ از این دیدگاه حمایت می‌کنند. در مقابل، حدود ۱۹٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور بر این باور هستند که کشورهای غربی نباید مداخله کنند چرا که اعتراضات یک مساله داخلی است.
- درباره اقداماتی که کشورهای غربی ممکن است در مواجهه با اعتراضات در ایران انجام دهند، بیش از ۷۰٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور با اقدامات تنبیهی غرب مانند «قرار دادن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست گروه‌های تروریستی»، «اخراج سفیران جمهوری اسلامی»، «دخالت بین‌المللی برای محافظت از معترضان»، «تحریم مقاماتی که در سرکوب اعتراضات نقش دارند» و «توقیف اموال و دارایی‌های ایران جهت قطع دسترسی حکومت به آنها» موافقت دارند. همچنین حدود ۶۶٪ موافق «ارتباط‌گیری کشورهای غربی با افراد و نیروهای مخالف حکومت و حمایت از رهبران مدنی» هستند. ۶۲٪ نیز با «پایان دادن به مذاکرات احیای توافق‌نامه هسته‌ای برجام» موافق هستند درحالی‌که ۶٪ مخالف این اقدام هستند.
- درباره اعتماد به نهادهای حکومت در ایران، بیش از ۸۰٪ مردم داخل کشور به تمامی نهادهای حکومت (به غیر از ارتش و بانک‌ها) بی‌اعتماد هستند. میزان اعتماد به ارتش (با حدود ۲۹٪) به‌طور نسبی از دیگر نهادها بیشتر است. پس از آن بانک‌ها با کسب ۲۴٪ اعتماد در جایگاه دوم قرار دارند. مجلس شورای اسلامی با ۸٪ و صدا و سیما و دولت با ۱۰٪ کمترین میزان اعتماد مردم را دارا هستند. میزان اعتماد به سپاه پاسداران و نهاد رهبری حدود ۱۴٪ است. همچنین حدود ۱۳٪ جمعیت به دادگاه‌ها و ساختار قضایی و ۱۷٪ به نیروی انتظامی اعتماد دارند.
- درباره مجازات کسانیکه در کشتار مردم نقش داشتند، در میان پاسخ‌دهندگان داخل کشور، ۲۹٪ با مجازات اعدام برای عوامل کشتار موافق هستند درصورتیکه در یک دادگاه عادلانه به اعدام محکوم شوند. از سوی دیگر، حدود ۱۶٪ خواهان «اعدام انقلابی» مقامات مسئول در کشتارها هستند. در مقابل، حدود ۲۴٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور خواهان «مجازات غیر از اعدام» هستند. همچنین حدود ۳٪ با «بخشش و عفو عمومی» موافق هستند و بیش از ۲۷٪ معتقدند که حقوق‌دانان باید درباره این مساله تصمیم بگیرند. در میان پاسخ‌دهندگان خارج کشور، ۴۸٪ مخالف مجازات اعدام هستند؛ ۲۵٪ با «اعدام درصورتیکه حکم آن در یک دادرسی عادلانه صادر شود» و ۸٪ با «اعدام انقلابی» موافق هستند.
- درباره گرایش‌های سیاسی ایرانیان، حدود ۶۰٪ «خواهان براندازی جمهوری اسلامی به‌عنوان پیش شرط هر تغییر»، ۱۶٪ «خواهان تحولات ساختاری و گذار از جمهوری اسلامی»، ۱۱٪ «خواهان حفظ اصول و ارزش‌های انقلاب و حامی سیاست‌های نظام و رهبری»، و ۶٪ «خواهان اصلاحات تدریجی در چهارچوب نظام جمهوری اسلامی» هستند و حدود ۶٪ هم خود را متعلق به هیچ یک از این گرایش‌ها نمی‌دانند. بعد از اعتراضات سراسری اخیر، درصد طرفداران براندازی جمهوری اسلامی نسبت به سال قبل حدود ۲۰٪ افزایش داشته است.

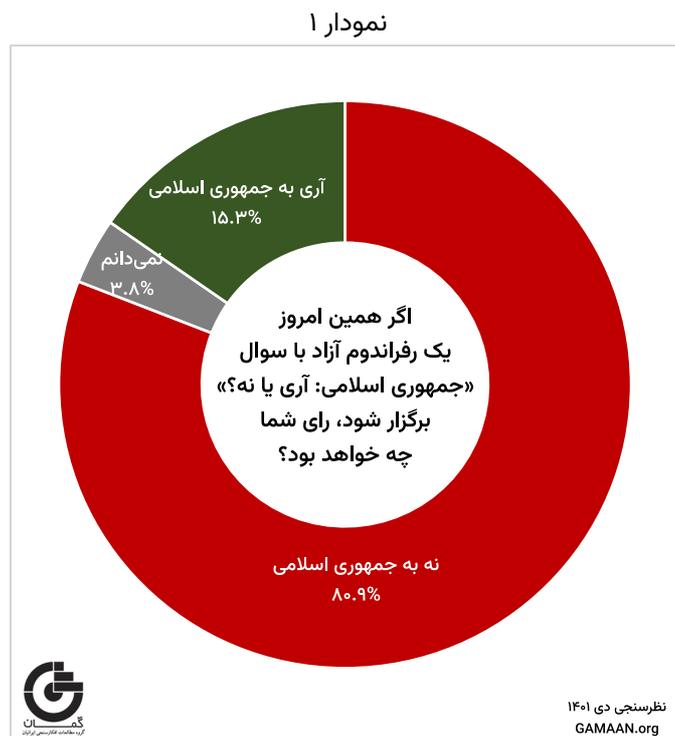
بخش اول: یافته‌های اصلی نظرسنجی

در این گزارش تمامی نتایج برای پاسخ‌دهندگان داخل کشور، بر مبنای «نمونه متوازن‌شده» محاسبه شده است. یافته‌های این نظرسنجی (برای نمونه داخل کشور) را می‌توان با سطح اعتبار ۹۵٪ (credibility level) و فاصله اعتبار ۵٪ (credibility interval)، که معادل **سطح اطمینان و حاشیه خطا برای نظرسنجی‌های آنلاین** است، به **جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال** (یعنی حدود ۹۰٪ جمعیت بزرگسال ایران) قابل تعمیم دانست.

نتایج برای پاسخ‌دهندگان خارج کشور، بر مبنای نمونه آماری کل افراد شرکت‌کننده از خارج کشور محاسبه شده است. این گزارش مدعی معرف بودن نمونه خارج کشور و قابل تعمیم بودن آن به تمامی ایرانیان خارج از ایران نیست؛ اما با توجه به حجم نمونه بالا، توزیع متوازن نمونه و حضور پاسخ‌دهندگان از ۱۳۰ کشور، می‌تواند دیدگاه بخش بزرگی از ایرانیان خارج از کشور را بازتاب دهد که پیگیر مسایل ایران هستند (اطلاعات کامل درباره روش‌شناسی و مشخصات نمونه داخل و خارج کشور در بخش دوم ارایه شده است).

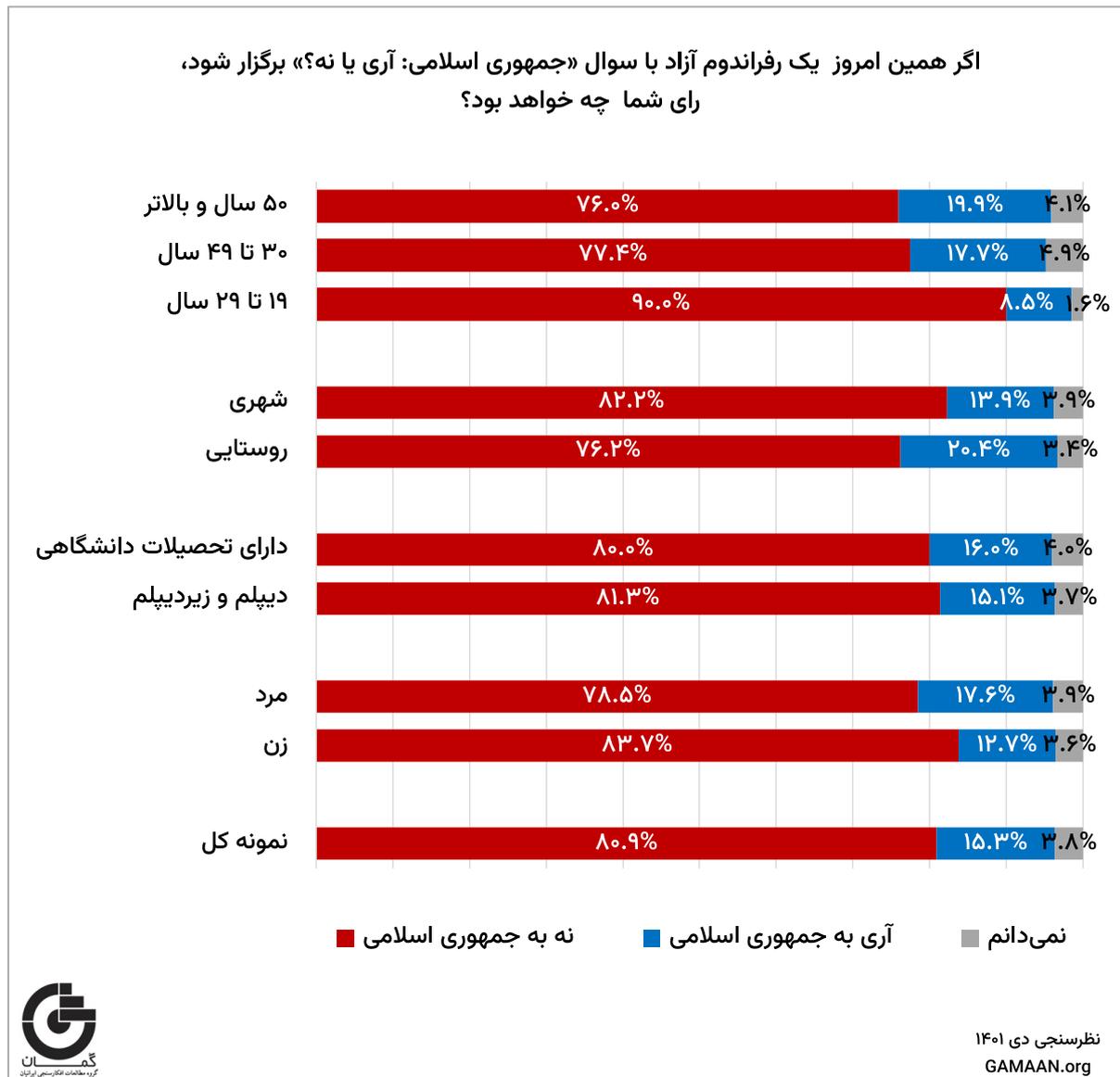
۱-۱ جمهوری اسلامی: آری یا نه؟

در این نظرسنجی از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که «اگر همین امروز یک فراندوم آزاد با سوال "جمهوری اسلامی: آری یا نه؟" برگزار شود، رای شما چه خواهد بود؟». در داخل کشور، ۸۱٪ به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند و حدود ۱۵٪ پاسخ «آری» را انتخاب کرده‌اند و حدود ۴٪ تصمیم قطعی ندارند (نمودار ۱). در خارج کشور، ۹۹٪ پاسخ‌دهندگان گزینه «نه» به جمهوری اسلامی را انتخاب کردند.

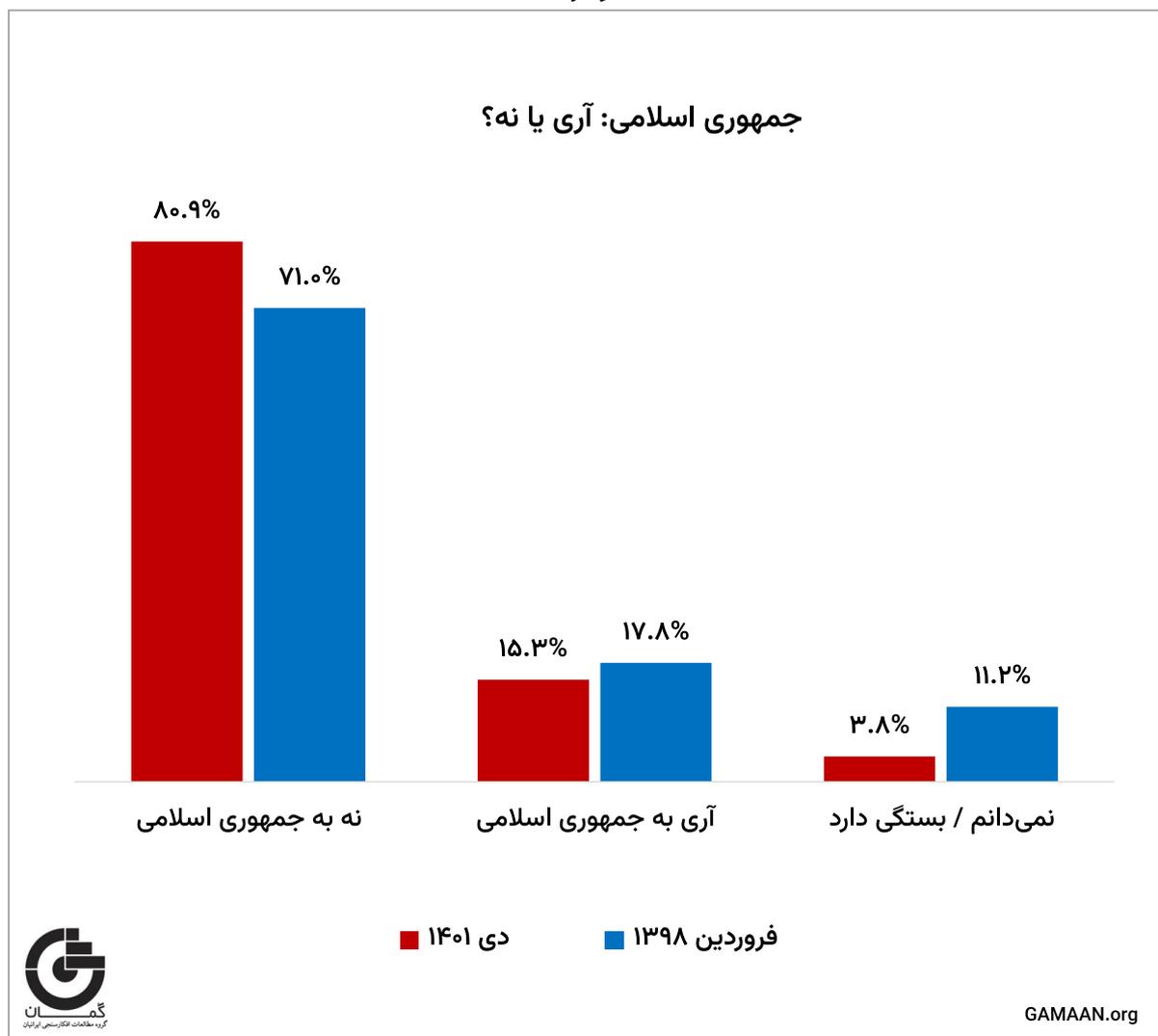
نتایج پاسخ به این پرسش به تفکیک مشخصات جمعیتی برای نمونه داخل کشور نشان می‌دهد که انتخاب «نه به جمهوری اسلامی» در میان رده سنی زیر ۳۰ سال، به شکل قابل توجهی بسیار بیشتر از دیگر گروه‌های سنی است. همچنین زنان بیش از مردان و ساکنان مناطق شهری بیش از روستاییان مخالف جمهوری اسلامی هستند (نمودار ۲).

نمودار ۲

همچنین این سوال در یک نظرسنجی دیگر توسط موسسه گمان در فروردین ۱۳۹۸ - همزمان با چهلمین سالگرد رفراندوم جمهوری اسلامی - مورد پرسش قرار گرفته بود. مقایسه نتایج دو نظرسنجی نشان می‌دهد که در این مدت، میزان انتخاب «نه» به جمهوری اسلامی ۱۰٪ بیشتر شده است.

نمودار ۳

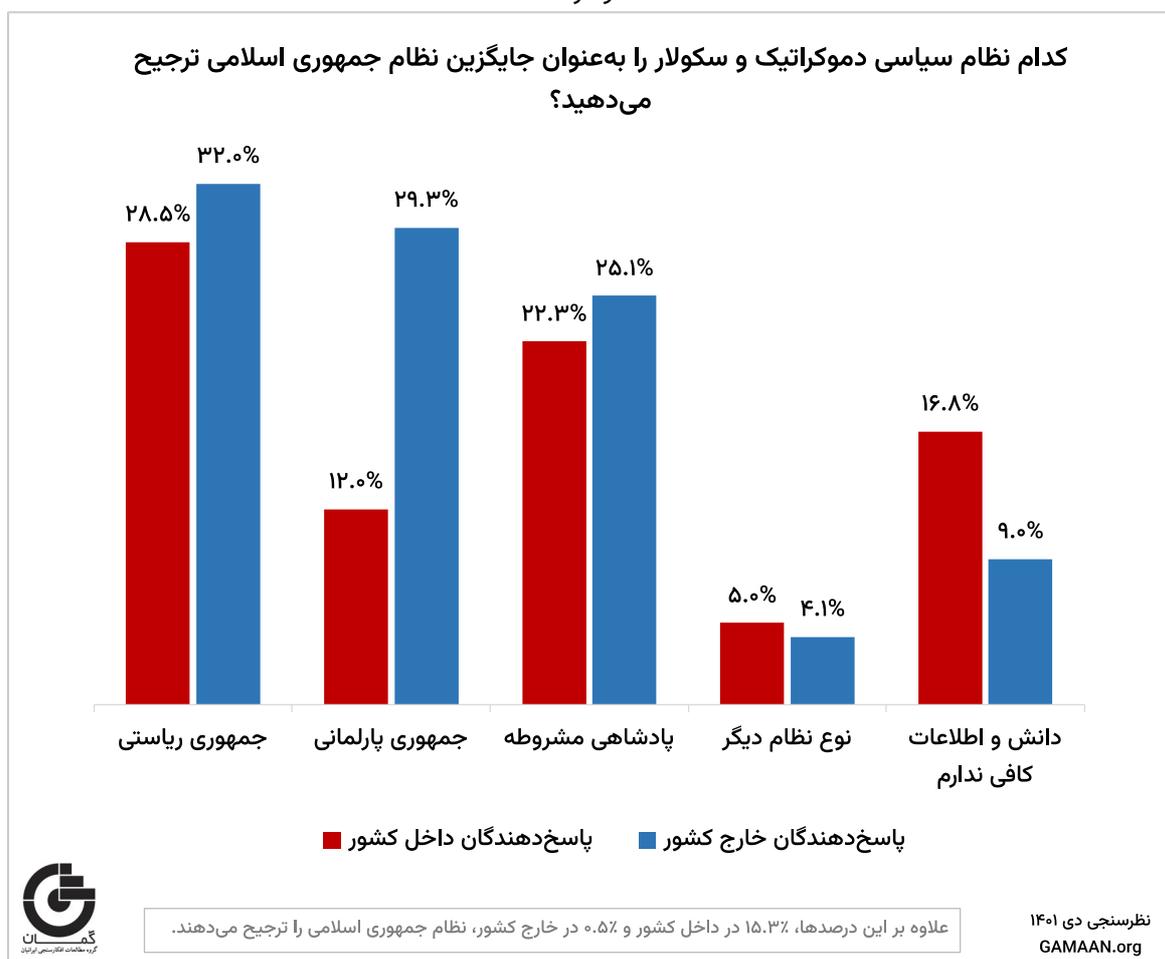
۲-۱ نظام سیاسی جایگزین

در این نظرسنجی از کسانی که در سوال قبل، پاسخ «آری به جمهوری اسلامی» نداده بودند (یعنی کسانی که گزینه «نه به جمهوری اسلامی» یا «نمی‌دانم» را انتخاب کرده بودند)، پرسیده شد که «کدام نظام سیاسی دموکراتیک و سکولار (بر مبنای اصل جدایی دین از حکومت) را به‌عنوان جایگزین نظام جمهوری اسلامی ترجیح می‌دهید؟» (برای سه گزینه جمهوری ریاستی، جمهوری پارلمانی و پادشاهی مشروطه، توضیح کوتاهی از ساختار هر یک از این نظام‌ها ارائه شده بود).

نمودار ۴ نتایج را برای پاسخ‌دهندگان داخل و خارج کشور به تفکیک نشان می‌دهد. حدود ۲۸٪ در داخل ایران و ۳۲٪ در خارج کشور، نظام «جمهوری ریاستی» را انتخاب کردند. نظام «جمهوری پارلمانی» توسط ۱۲٪ در داخل ایران و ۲۹٪ در خارج کشور انتخاب شده بود. این تفاوت نشان می‌دهد که اقبال به این شکل نظام، در بین ایرانیان داخل و خارج کشور اختلاف قابل توجهی دارد.

از سوی دیگر، ۲۲٪ در داخل ایران و ۲۵٪ در خارج کشور نظام «پادشاهی مشروطه» را انتخاب کردند. ۵٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور و ۴٪ در خارج کشور هم انواع نظام‌های دیگر را ذکر کردند. همچنین حدود ۱۷٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور و ۹٪ در خارج کشور اظهار کردند که دانش و اطلاعات کافی برای پاسخ به این سوال ندارند.

نمودار ۴

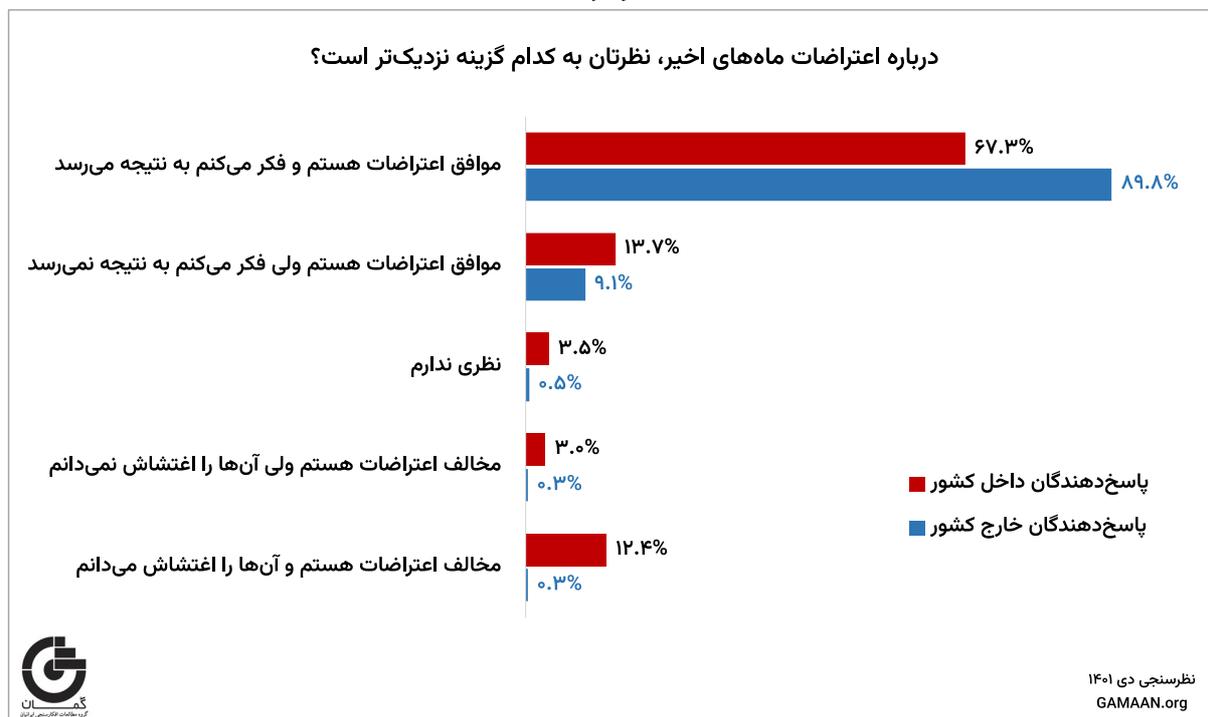

۳-۱ اعتراضات سراسری ۱۴۰۱

در این نظرسنجی از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که درباره اعتراضات سراسری ماه‌های اخیر چه دیدگاهی دارند. در داخل کشور، ۸۱٪ جمعیت با اعتراضات موافق هستند؛ ۶۷٪ آنها معتقدند که اعتراضات به نتیجه می‌رسد و حدود ۱۴٪ فکر می‌کنند به نتیجه نمی‌رسد. از سوی دیگر، حدود ۱۵٪ جمعیت در داخل کشور مخالف اعتراضات هستند (نمودار ۶).

در میان پاسخ‌دهندگان خارج کشور، حدود ۹۰٪ موافق اعتراضات هستند و فکر می‌کنند به نتیجه می‌رسد. همچنین ۹٪ از آنها با اعتراضات موافق هستند اما بر این باور هستند که به نتیجه نمی‌رسد.

نمودار ۵

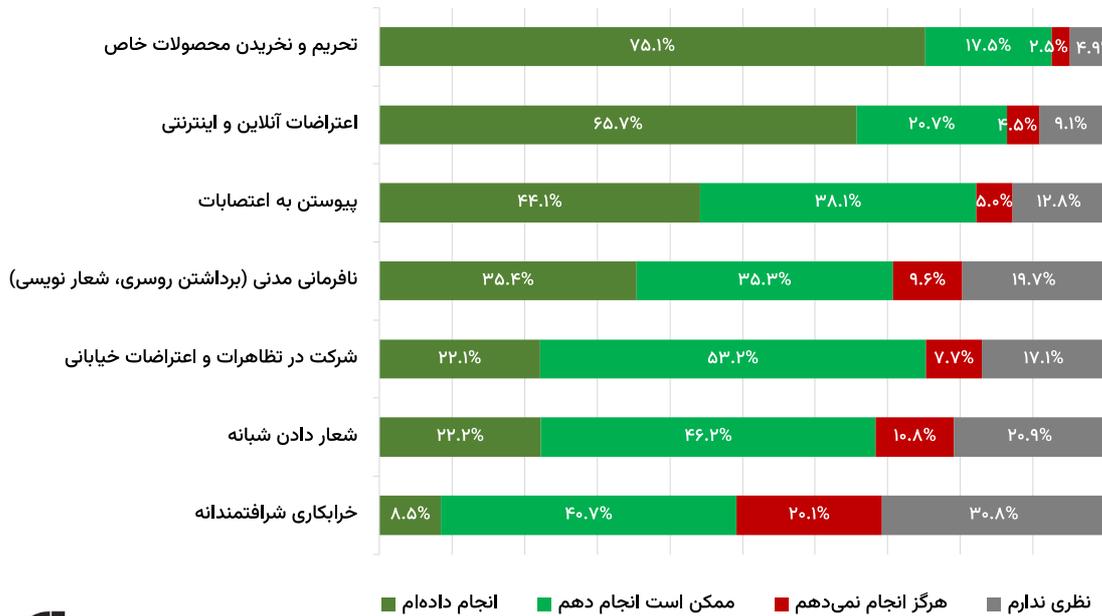
در این نظرسنجی، شرکت‌کنندگان داخل کشور به سوالی درباره کنش‌های اعتراضی ماه‌های اخیر پاسخ دادند (نمودار ۶). حدود ۲۲٪ از کسانی که با اعتراضات موافق هستند، در تظاهرات خیابانی شرکت داشته‌اند و علاوه بر آن ۵۳٪ اعلام کرده‌اند که ممکن است [در آینده] در تظاهرات شرکت کنند.

حدود ۲۲٪ در شعار دادن شبانه مشارکت داشته‌اند و ۴۶٪ دیگر هم ممکن است آنرا انجام دهند. حدود ۳۵٪ به کنش‌های نافرمانی مدنی مانند برداشتن روسری یا شعارنویسی اقدام کرده‌اند و حدود ۳۵٪ هم اظهار داشته‌اند ممکن است این اقدامات را انجام دهند.

حدود ۴۴٪ در ماه‌های گذشته به اعتصابات پیوسته‌اند و ۳۸٪ دیگر هم ممکن است به اعتصابات بپیوندند. تحریم و خریدن محصولات خاص توسط ۷۵٪ انجام شده است و ۶۶٪ هم در اعتراضات آنلاین و اینترنتی مشارکت داشته‌اند. همچنین حدود ۸٪ اقدام به «خرابکاری شرافتمندانه» کرده‌اند و ۴۱٪ اعلام کردند که ممکن است [در آینده] چنین کنشی انجام دهند.

نمودار ۶

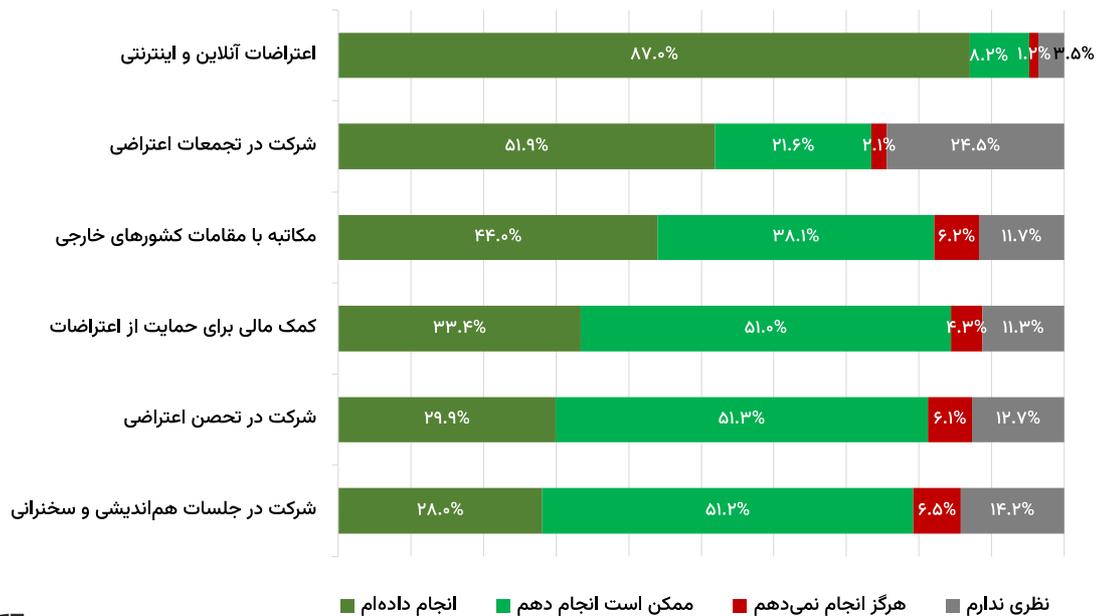
در رابطه با کنش‌های اعتراضی ماه‌های اخیر در ایران، کدام گزینه درباره شما درست است؟
(درصدها بر حسب کسانیکه در داخل کشور بوده و با اعتراضات موافق هستند)

نظرسنجی دی ۱۴۰۱
GAMAAN.org

نمودار ۷

در رابطه با کنش‌های اعتراضی ماه‌های اخیر در خارج از کشور، کدام گزینه درباره شما درست است؟
(درصدها بر حسب کسانیکه خارج کشور بوده و با اعتراضات موافق هستند)

نظرسنجی دی ۱۴۰۱
GAMAAN.org

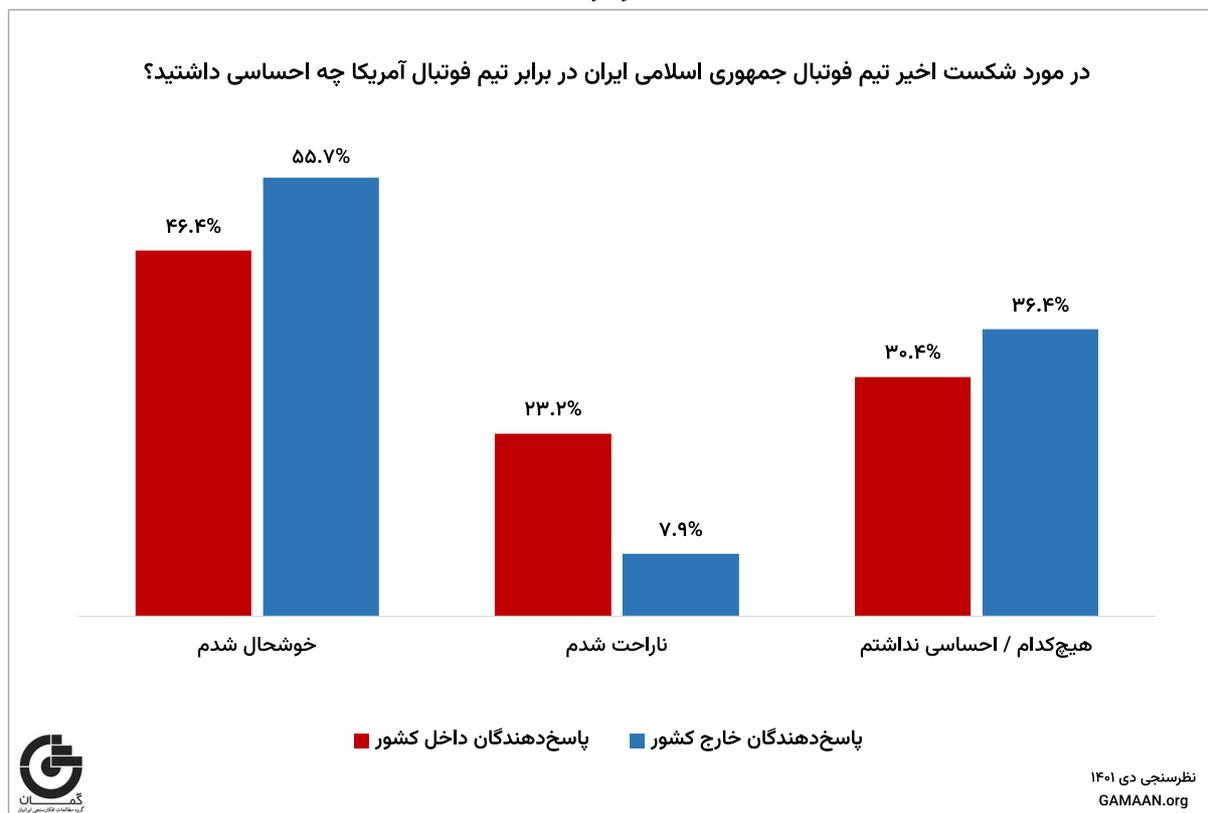
پاسخ‌دهندگان خارج کشور در سوال مشابهی با گزینه‌های متفاوت، درباره کنش‌های اعتراضی در خارج ایران اظهار نظر کرده‌اند (نمودار ۷).

۸۷٪ پاسخ‌دهندگان اظهار داشتند که در اعتراضات آنلاین و اینترنتی و ۵۲٪ آنها در تجمعات اعتراضی شرکت کرده‌اند. همچنین ۴۴٪ از پاسخ‌دهندگان اعلام کردند که با مقامات کشورهای خارجی مکاتبه کرده و ۳۳٪ هم کمک مالی برای حمایت از اعتراضات انجام داده‌اند.

۴-۱ واکنش به باخت تیم فوتبال

در پاسخ به این پرسش که «در مورد شکست اخیر تیم فوتبال جمهوری اسلامی ایران در برابر تیم فوتبال آمریکا چه احساسی داشتید؟»، ۴۶٪ ایرانیان داخل کشور و ۵۶٪ ایرانیان خارج کشور اظهار داشتند که از شکست تیم فوتبال خوشحال شدند و در مقابل ۲۳٪ در داخل کشور و ۸٪ در خارج کشور از این شکست ابراز ناراحتی کردند (نمودار ۸).

نمودار ۸

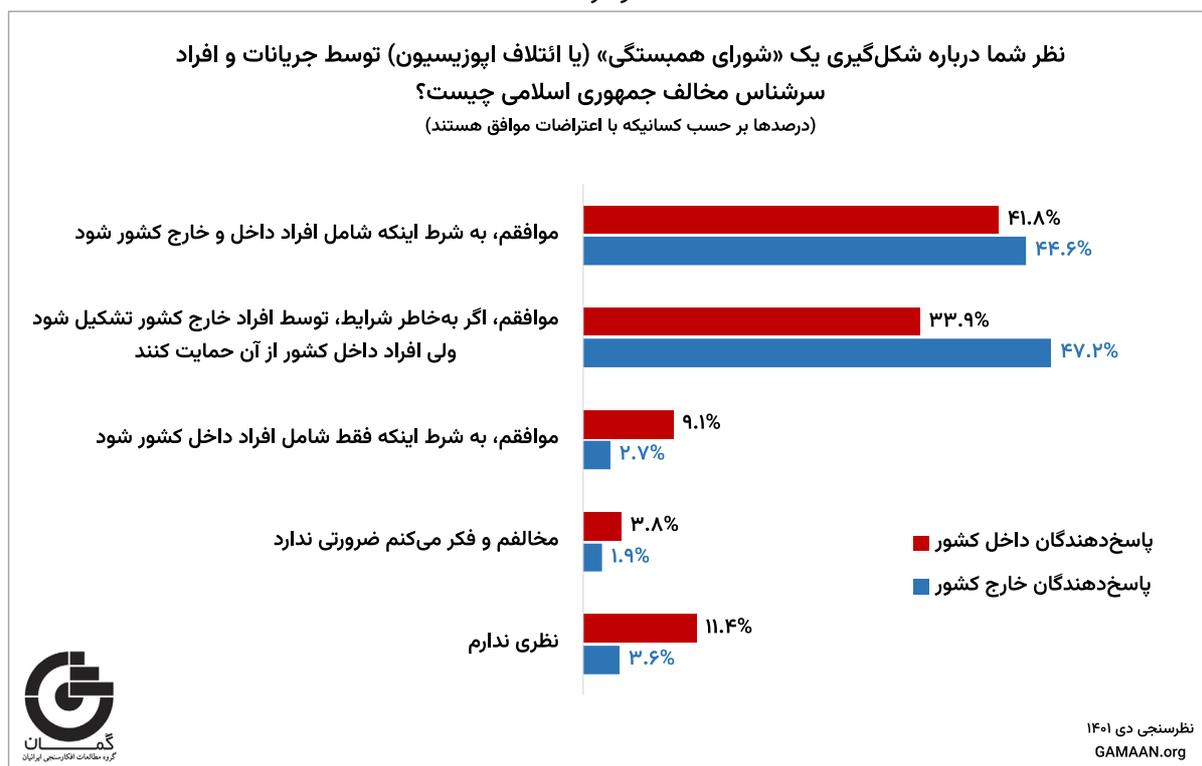
۵-۱ شورای همبستگی (ائتلاف اپوزیسیون)

در این نظرسنجی، از آنها که موافق اعتراضات هستند سوال شد که نظر آنها درباره تشکیل یک شورای همبستگی (یا ائتلاف اپوزیسیون) توسط جریانات و افراد سرشناس مخالف جمهوری اسلامی چیست؟ (نمودار ۹).

در میان ایرانیان داخل کشور، ۸۵٪ کسانی که موافق اعتراضات هستند، با شکل‌گیری چنین شورایی هم موافقت دارند؛ در میان آنها، ۴۲٪ معتقدند که چنین شورایی باید حتما شامل افراد سرشناس داخل و خارج کشور شود. از طرف دیگر، ۳۴٪ با شکل‌گیری شورای همبستگی توسط افراد خارج کشور موافق هستند در صورتیکه شورا مورد حمایت افراد داخل کشور قرار گیرد. همچنین ۹٪ معتقدند که چنین شورایی باید فقط شامل افراد داخل کشور شود. در مقابل، حدود ۴٪ با تشکیل این شورا مخالفند و آنرا غیرضروری می‌دانند.

در میان ایرانیان خارج کشور، ۴۷٪ موافق تشکیل شورا توسط افراد سرشناس خارج کشور در صورت حمایت افراد داخل کشور هستند، درحالی‌که ۴۵٪ فکر میکنند شورا حتما باید شامل افراد داخل و خارج کشور شود.

نمودار ۹

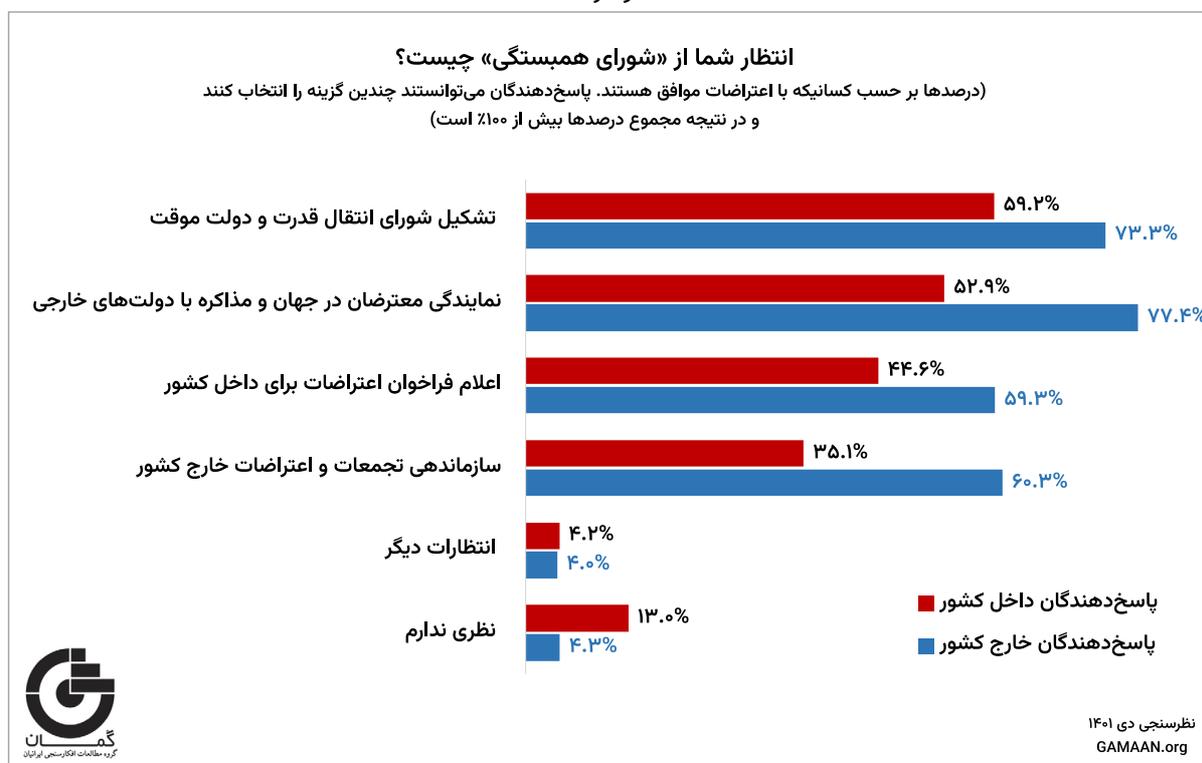

در پرسش دیگری از کسانی که موافق اعتراضات هستند پرسیده شد که انتظار آنها از شورای همبستگی چیست؟ پاسخ‌دهندگان امکان انتخاب چندین گزینه و ذکر انتظارات دیگر را داشتند (نمودار ۱۰).

حدود ۵۹٪ ایرانیان داخل کشور که با اعتراضات موافق هستند، «تشکیل شورای انتقال قدرت و دولت موقت» را جزو انتظارات خود بیان کرده‌اند. ۵۳٪ از آنها معتقدند که چنین شورایی باید وظیفه «نماینده‌گی معترضان در جهان و مذاکره با دولت‌های خارجی» را بر عهده بگیرد. ۴۵٪ «اعلام فراخوان اعتراضات برای داخل کشور» و ۳۵٪ «سازماندهی تجمعات خارج کشور» را جزو انتظارات خود از شورای همبستگی اعلام کرده‌اند.

نمودار ۱۰ نظر ایرانیان خارج کشور را هم درباره انتظارات از شورای همبستگی نشان می‌دهد.

نمودار ۱۰

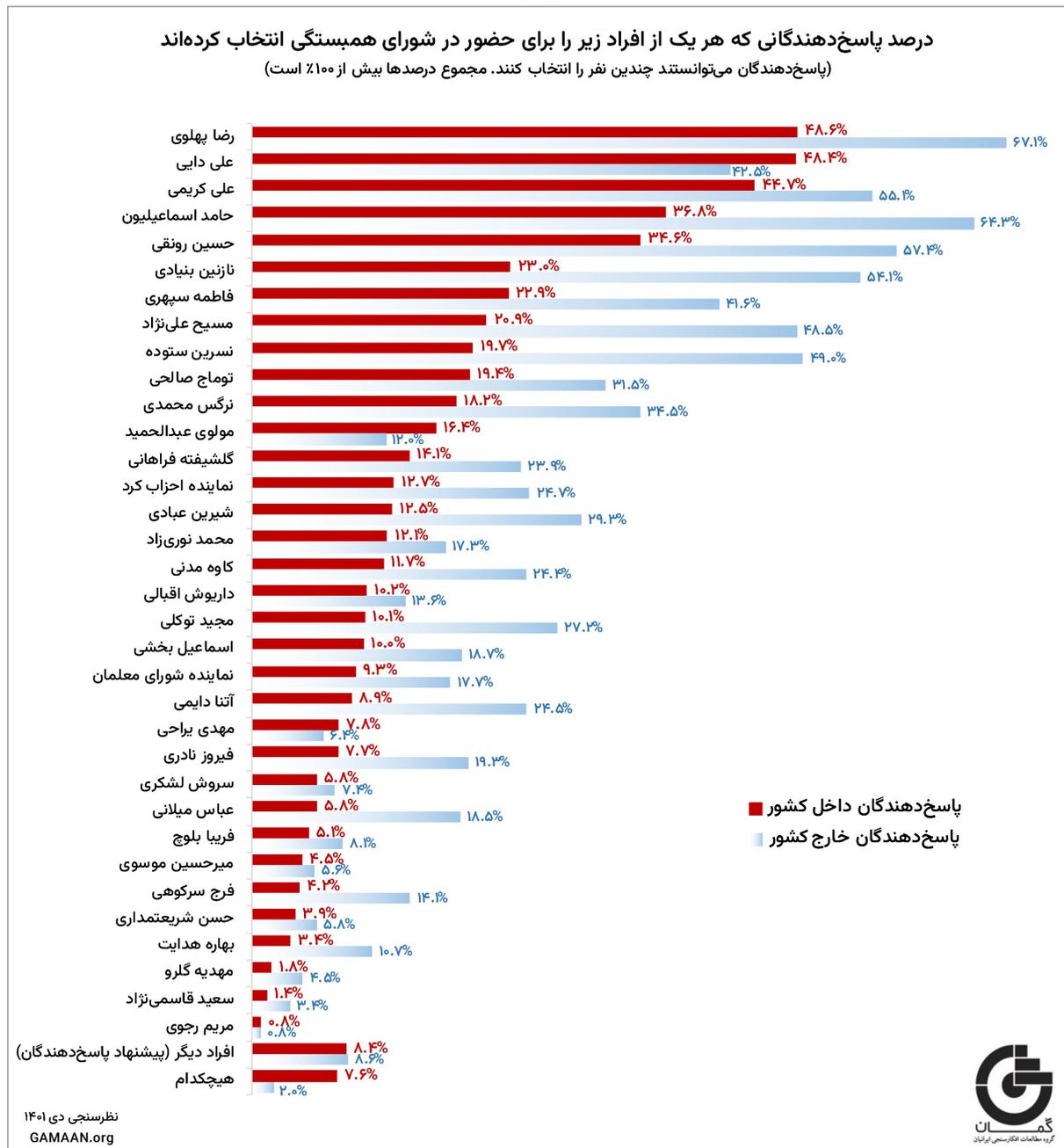

همچنین از کسانی که با اعتراضات موافق هستند، درباره ترکیب شورای همبستگی و افرادی که می‌توانند دیدگاه و گرایش فکری پاسخ‌دهندگان را نمایندگی کنند سوال شد.

در پرسش‌نامه نظرسنجی، لیستی از ۳۴ نفر فعالان سیاسی و مدنی که از گرایش‌های اجتماعی و سیاسی مختلف هستند، در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت تا افراد مورد نظر خود را برای حضور در شورای همبستگی انتخاب کنند. علاوه بر افراد حاضر در لیست، امکان انتخاب «گزینه دیگر» و نوشتن نام افراد دیگر و همچنین گزینه «هیچکدام» هم وجود داشت. پاسخ‌دهندگان امکان انتخاب اسامی متعدد را داشتند و محدودیتی برای تعداد انتخاب وجود نداشت.

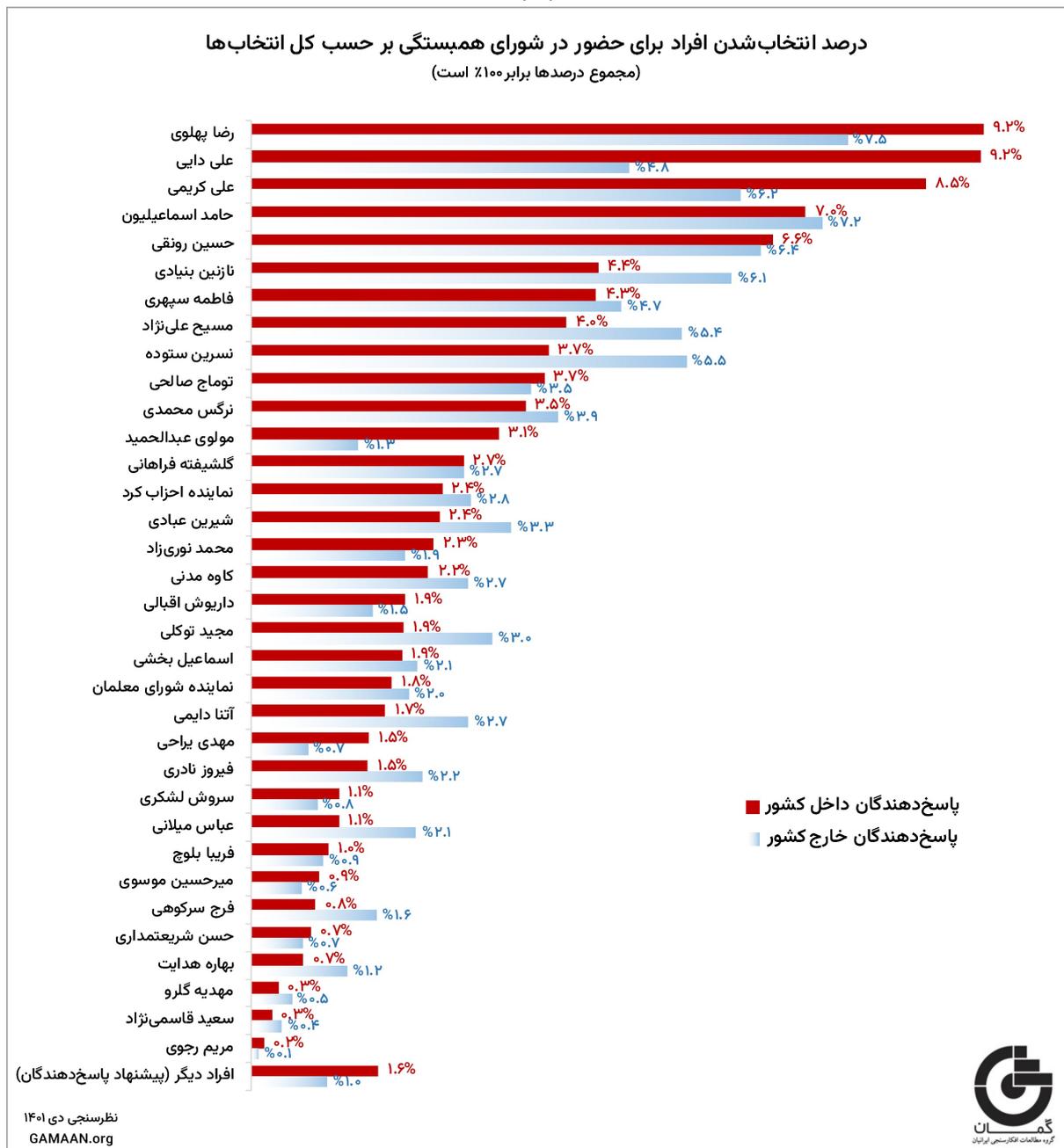
نمودار ۱۱، درصد انتخاب افراد برای حضور در شورای همبستگی را برحسب تعداد پاسخ‌دهندگان نشان می‌دهد. با توجه به امکان انتخاب گزینه‌های متعدد توسط هر پاسخ‌دهنده، مجموع درصدها در این نمودار بیش از ۱۰۰٪ است. هر پاسخ‌دهنده در داخل کشور به‌طور میانگین ۷ نفر را برای حضور در شورای همبستگی انتخاب کرده و پاسخ‌دهندگان خارج کشور، هر یک به‌طور میانگین ۹ نفر را برای شورا انتخاب کرده‌اند.

نمودار ۱۱

نمودار ۱۲، درصد انتخاب شدن افراد را بر حسب تعداد کل انتخاب‌ها نشان می‌دهد و مجموع درصدها در آن برابر ۱۰۰٪ است. برطبق نتایج، بیست نفری که بیش از دیگران برای حضور در شورای همبستگی انتخاب شده‌اند، مجموعاً ۸۵٪ انتخاب‌ها را تشکیل می‌دهند. در میان این بیست نفر، ۱۰ نفر از داخل کشور و ۱۰ نفر از خارج کشور و همچنین ۷ نفر زن و ۱۳ نفر مرد حضور دارند. مجموع ده نفر اول داخل کشور، حدود ۴۰٪ و مجموع ۱۰ نفر اول خارج کشور، حدود ۴۵٪ کل انتخاب‌ها را تشکیل می‌دهند.

نمودار ۱۲

همچنین از پاسخ‌دهندگان سوال شد که در میان افرادی که برای شورای همبستگی انتخاب کردند، چه کسی انتخاب اول آنهاست. جدول ۱ نتایج را برای پاسخ‌دهندگان داخل و خارج کشور نشان می‌دهد (با افزودن ۱۲.۴٪ که در داخل کشور مخالف اعتراضات بودند، مجموع درصدها ۱۰۰٪ می‌شود).

جدول ۱: درصد انتخاب افراد به‌عنوان انتخاب اول برای حضور در شورای همبستگی

پاسخ‌دهندگان خارج کشور	پاسخ‌دهندگان داخل کشور	از میان افرادی که برای شورای همبستگی انتخاب کردید، چه کسی انتخاب اول شماست؟
۴۰.۷%	۳۲.۸%	رضا پهلوی
۱.۸%	۹.۳%	علی دایی
۱۲.۹%	۷.۳%	حامد اسماعیلیون
۳.۰%	۵.۳%	علی کریمی
۵.۶%	۴.۸%	حسین رونقی
۶.۶%	۲.۱%	نسرین ستوده
۵.۷%	۱.۹%	مسیح علی‌نژاد
۰.۸%	۱.۴%	میرحسین موسوی
۱.۱%	۱.۴%	نماینده مرکز هماهنگی احزاب کردستان ایران
۰.۱%	۱.۱%	مولوی عبدالحمید
۳.۷%	۰.۹%	نازنین بنیادی
۰.۵%	۰.۸%	محمد نوری‌زاد
۱.۶%	۰.۷%	نرگس محمدی
۰.۲%	۰.۶%	داریوش اقبالی
۱.۴%	۰.۶%	شیرین عبادی
۰.۹%	۰.۵%	فاطمه سپهری
۰.۶%	۰.۵%	توماج صالحی
۰.۹%	۰.۴%	کاوه مدنی
۰.۲%	۰.۴%	نماینده شورای صنفی معلمان
۰.۴%	۰.۴%	فیروز نادری
۰.۲%	۰.۳%	حسن شریعتمداری
۱.۲%	۰.۳%	مجید توکلی
۰.۷%	۰.۳%	عباس میلانی
۰.۴%	۰.۳%	اسماعیل بخشی
۰.۲%	۰.۲%	گلشیفته فراهانی
۰.۰%	۰.۲%	مهدی یراحی
۰.۷%	۰.۱%	فرج سرکوهی
۰.۲%	۰.۱%	آتنا دائمی
۰.۰%	۰.۱%	سروش لشکری
۰.۳%	۰.۱%	مریم رجوی
۰.۰%	۰.۰%	فریبا بلوچ
۰.۲%	۰.۰%	بهاره هدایت
۰.۰%	۰.۰%	سعید قاسمی‌نژاد
۰.۰%	۰.۰%	مهدیه گلو
۲.۶%	۴.۰%	افراد دیگر (پیشنهاد پاسخ‌دهندگان)
۴.۰%	۸.۴%	هیچکدام

جدول ۲ ضرایب همبستگی (correlation coefficients) بین انتخاب افراد را برای «پاسخ‌دهندگان داخل کشور» نشان می‌دهد. ضریب همبستگی، میزان گرایش به انتخاب همزمان هر دو فرد توسط پاسخ‌دهندگان را انعکاس می‌دهد.

عدد بیشتر (مانند ۰.۶) نشانه میزان ارتباط بیشتر بین دو انتخاب است. در مقابل، ضریب همبستگی صفر یا ۰.۱ نشان می‌دهد که احتمال انتخاب همزمان دو نفر بسیار پایین است. در این جدول، رنگ‌ها میزان شدت ضریب همبستگی بین انتخاب‌ها را نشان می‌دهند. رنگ سبز نشان همبستگی بیشتر و رنگ قرمزتر نشان همبستگی کمتر بین دو انتخاب است.

جدول ضرایب همبستگی می‌تواند نشان دهد که حضور چه مجموعه افرادی در شورای همبستگی امکان نمایندگی طیف بزرگتری از جامعه را ایجاد می‌کند و چه افرادی بخشهای مشابهی از جامعه را نمایندگی می‌کنند. پایین بودن نسبی ضرایب همبستگی در این جدول (اکثرا کمتر از ۰.۵)، تنوع موجود در لیست افراد ارایه شده در پرسشنامه و همچنین تکرر موجود در انتخاب‌ها را نشان می‌دهد.

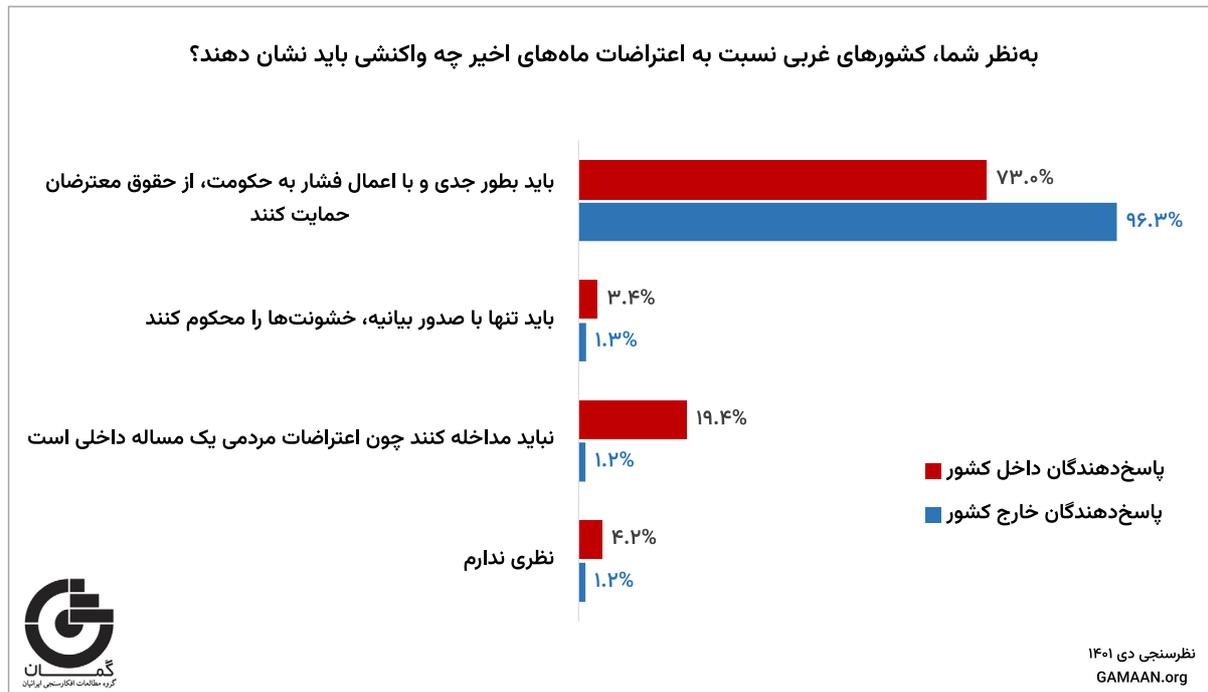
جدول ۲: جدول ضرایب همبستگی میان انتخاب افراد برای نمونه داخل کشور

جدول ضرایب همبستگی (correlation coefficients)	حامد اسماعیلیون	داریوش اقبالی	اسماعیل بخشی	فریبا بلوچ	نارزین بنیادی	رضا پهلوی	مجید توکلی	آتنا دانی	علی دانی	مریم رجوی	حسین رونقی	فاطمه سپهری	نسرین ستوده	فرج سرکھی	حسن شریتمداری	توماج صالحی	شیرین عیادی	مولوی عبدالحمید	مسیح علی‌زاد	گلشیشه فرامانی	سعید قاسمی‌زاد	علی کریمی	مهديه گارو	سروش لشکری (هیچکس)	زرگس محمدی	کاوه مدنی	عباس میلانی	میرحسین موسوی	فیروز نادری	نماینده شورای مطمان	نماینده احزاب کرد	محمد نوریزاد	بهاره هدایت	مهدي براحی	افراد دیگر (پیشنهاد پاسخ‌دهندگان)		
حامد اسماعیلیون	۱.۰۰	۰.۲۱	۰.۲۸	۰.۱۸	۰.۴۶	۰.۲۲	۰.۲۵	۰.۳۱	۰.۳۵	۰.۱۰	۰.۴۸	۰.۳۴	۰.۳۷	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۳۴	۰.۲۹	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۲۶	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۲۰	۰.۱۰	۰.۱۹	۰.۲۲	۰.۱۱	۰.۲۴	۰.۱۶	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	
داریوش اقبالی	۰.۲۱	۱.۰۰	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۴	۰.۱۹	۰.۲۰	۰.۲۴	۰.۲۳	۰.۱۲	۰.۱۹	۰.۲۴	۰.۴۲	۰.۳۱	۰.۲۹	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	
اسماعیل بخشی	۰.۲۸	۰.۲۶	۱.۰۰	۰.۳۵	۰.۲۵	۰.۱۵	۰.۳۷	۰.۴۴	۰.۲۰	۰.۱۲	۰.۳۰	۰.۳۶	۰.۴۲	۰.۳۱	۰.۲۹	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	
فریبا بلوچ	۰.۱۸	۰.۲۶	۰.۳۵	۱.۰۰	۰.۲۱	۰.۱۳	۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۲۰	۰.۲۷	۰.۲۹	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	
نارزین بنیادی	۰.۴۶	۰.۲۴	۰.۲۵	۰.۲۱	۱.۰۰	۰.۲۹	۰.۳۴	۰.۲۳	۰.۳۰	۰.۰۵	۰.۴۲	۰.۳۹	۰.۳۱	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	
رضا پهلوی	۰.۲۲	۰.۱۹	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۲۹	۱.۰۰	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۲۸	۰.۰۳	۰.۲۴	۰.۲۸	۰.۲۸	۰.۱۸	۰.۱۱	۰.۱۳	۰.۲۰	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۳۱	۰.۱۵	۰.۳۷	۰.۰۹	۰.۱۶	۰.۱۹	۰.۱۱	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	۰.۰۳	
مجید توکلی	۰.۲۵	۰.۲۰	۰.۳۷	۰.۳۱	۰.۳۴	۰.۱۸	۱.۰۰	۰.۴۷	۰.۱۵	۰.۱۲	۰.۳۷	۰.۴۰	۰.۳۴	۰.۳۰	۰.۲۱	۰.۲۸	۰.۲۲	۰.۱۰	۰.۲۹	۰.۱۳	۰.۲۳	۰.۱۹	۰.۲۶	۰.۲۱	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	
آتنا دانی	۰.۳۱	۰.۲۴	۰.۴۴	۰.۳۴	۰.۳۲	۰.۱۷	۰.۴۷	۱.۰۰	۰.۱۷	۰.۱۱	۰.۲۴	۰.۴۱	۰.۴۰	۰.۳۸	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۵	۰.۱۱	۰.۲۹	۰.۱۸	۰.۱۹	۰.۳۳	۰.۲۶	۰.۴۱	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	
علی دانی	۰.۳۵	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۲۸	۰.۱۵	۰.۱۷	۱.۰۰	۰.۰۶	۰.۳۸	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	۰.۳۰	
مریم رجوی	۰.۱۰	۰.۱۲	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۰۵	۰.۰۳	۰.۱۲	۰.۱۱	۰.۰۶	۱.۰۰	۰.۰۷	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۱۴	۰.۱۵	۰.۰۷	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	۰.۰۹	
حسین رونقی	۰.۴۸	۰.۱۹	۰.۲۰	۰.۲۰	۰.۴۲	۰.۲۴	۰.۳۷	۰.۳۴	۰.۲۸	۰.۰۷	۱.۰۰	۰.۴۵	۰.۳۷	۰.۱۸	۰.۱۸	۰.۴۳	۰.۲۶	۰.۲۵	۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴
فاطمه سپهری	۰.۳۴	۰.۲۴	۰.۳۶	۰.۲۹	۰.۳۹	۰.۲۸	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۲۷	۰.۰۵	۰.۴۵	۱.۰۰	۰.۴۱	۰.۲۱	۰.۲۰	۰.۳۸	۰.۲۶	۰.۲۵	۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴
نسرین ستوده	۰.۳۷	۰.۳۴	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۳۹	۰.۲۸	۰.۴۰	۰.۴۱	۰.۲۷	۰.۰۵	۰.۴۵	۱.۰۰	۰.۴۱	۰.۲۱	۰.۲۰	۰.۳۸	۰.۲۶	۰.۲۵	۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۳۴
فرج سرکھی	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۳۱	۰.۳۰	۰.۱۸	۰.۱۱	۰.۳۰	۰.۳۸	۰.۱۵	۰.۱۴	۰.۱۸	۰.۱۱	۰.۲۱	۱.۰۰	۰.۴۲	۰.۱۷	۰.۲۶	۰.۱۵	۰.۲۰	۰.۱۱	۰.۲۹	۰.۱۴	۰.۲۴	۰.۱۴	۰.۲۸	۰.۳۲	۰.۳۱	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۲۵
حسن شریتمداری	۰.۱۸	۰.۲۰	۰.۲۹	۰.۲۲	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۲۱	۰.۲۷	۰.۱۲	۰.۱۲	۰.۲۰	۰.۲۹	۰.۴۲	۱.۰۰	۰.۱۳	۰.۲۶	۰.۲۱	۰.۱۸	۰.۱۳	۰.۳۰	۰.۳۳	۰.۱۲	۰.۲۷	۰.۲۶	۰.۳۸	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲	۰.۳۲
توماج صالحی	۰.۳۴	۰.۳۰	۰.۲۷	۰.۲۴	۰.۲۶	۰.۲۰	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۳۶	۰.۰۷	۰.۴۳	۰.۳۸	۰.۲۴	۰.۱۷	۱.۰۰	۰.۱۷	۰.۲۴	۰.۲۰	۰.۲۹	۰.۱۱	۰.۴۲	۰.۱۵	۰.۳۴	۰.۲۴	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۱۶
شیرین عیادی	۰.۲۹	۰.۲۱	۰.۲۷	۰.۲۳	۰.۲۸	۰.۱۸	۰.۲۲	۰.۲۵	۰.۲۲	۰.۰۸	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۱۷	۱.۰۰	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱
مولوی عبدالحمید	۰.۲۵	۰.۱۵	۰.۱۷	۰.۲۳	۰.۱۷	۰.۱۷	۰.۱۴	۰.۲۷	۰.۰۹	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۱۷	۰.۱۵	۰.۱۵	۰.۱۴	۰.۲۱	۱.۰۰	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳	۰.۲۳
مسیح علی‌زاد	۰.۲۹	۰.۲۵	۰.۲۸	۰.۲۳	۰.۳۷	۰.۳۱	۰.۲۹	۰.۳۲	۰.۲۵	۰.۰۸	۰.۴۳	۰.۳۵	۰.۳۴	۰.۲۰	۰.۱۸	۰.۳۰	۰.۳۱	۱.۰۰	۰.۲۷	۰.۱۲	۰.۳۳	۰.۱۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۲۷
گلشیشه فرامانی	۰.۳۵	۰.۲۳	۰.۱۵	۰.۱۷	۰.۲۸	۰.۱۵	۰.۱۳	۰.۱۸	۰.۲۹	۰.۰۹	۰.۳۴	۰.۳۳	۰.۳۳	۰.۲۱	۰.۱۴	۰.۲۱	۰.۲۹	۰.۲۳	۱.۰۰	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶
سعید قاسمی‌زاد	۰.۰۷	۰.۱۶	۰.۱۸	۰.۱۶	۰.۱۴	۰.۱۰	۰.۳۳	۰.۱۹	۰.۰۶	۰.۳۳	۰.۱۰	۰.۱۸	۰.۱۴	۰.۲۹	۰.۳۰	۰.۱۱	۰.۱۴	۰.۱۱	۰.۱۲	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۲۱
علی کریمی	۰.۲۶	۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۱۷	۰.۳۴	۰.۳۷	۰.۱۹	۰.۲۱	۰.۲۱	۰.۰۸	۰.۴۳	۰.۳۳	۰.۳۳	۰.۲۱	۰.۱۴	۰.۲۱	۰.۲۹	۰.۲۳	۰.۲۶	۱.۰۰	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۲۶
مهديه گارو	۰.۱۴	۰.۱۹	۰.۱۶	۰.۲۲	۰.۱۵	۰.۰۹	۰.۲۹	۰.۳۳	۰.۱۱	۰.۲۴	۰.۱۸	۰.۱۹	۰.۲۴	۰.۲۴	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۱۳	۱.۰۰	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴
سروش لشکری (هیچکس)	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۱۹	۰.۱۷	۰.۲۵	۰.۱۶	۰.۲۶	۰.۲۶	۰.۱۸	۰.۱۰	۰.۲۲	۰.۲۰	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۱.۰۰	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴	۰.۱۴
زرگس محمدی	۰.۳۵	۰.۲۴	۰.۳۹	۰.۳۱	۰.۲۶	۰.۱۹	۰.۳۱	۰.۴۱	۰.۲۴	۰.۰۴	۰.۳۴	۰.۳۸	۰.۶۳	۰.۲۸	۰.۲۷	۰.۱۴	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۱.۰۰	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲	۰.۲۲
کاوه مدنی	۰.۲۷	۰.۱۷	۰.۴۲	۰.۲۴	۰.۲۱	۰.۱۱	۰																														

۱-۶ واکنش غرب به اعتراضات سراسری ۱۴۰۱

در این نظرسنجی دیدگاه ایرانیان درباره واکنش کشورهای غربی نسبت به اعتراضات، مورد پرسش قرار گرفت. در داخل کشور، ۷۳٪ جمعیت هدف معتقدند که کشورهای غربی باید بطور جدی و با اعمال فشار به حکومت، از حقوق معترضان حمایت کنند. در خارج کشور ۹۶٪ از این دیدگاه حمایت می‌کنند. در مقابل، حدود ۱۹٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور بر این باور هستند که کشورهای غربی نباید مداخله کنند چرا که اعتراضات یک مساله داخلی است (نمودار ۱۳).

نمودار ۱۳

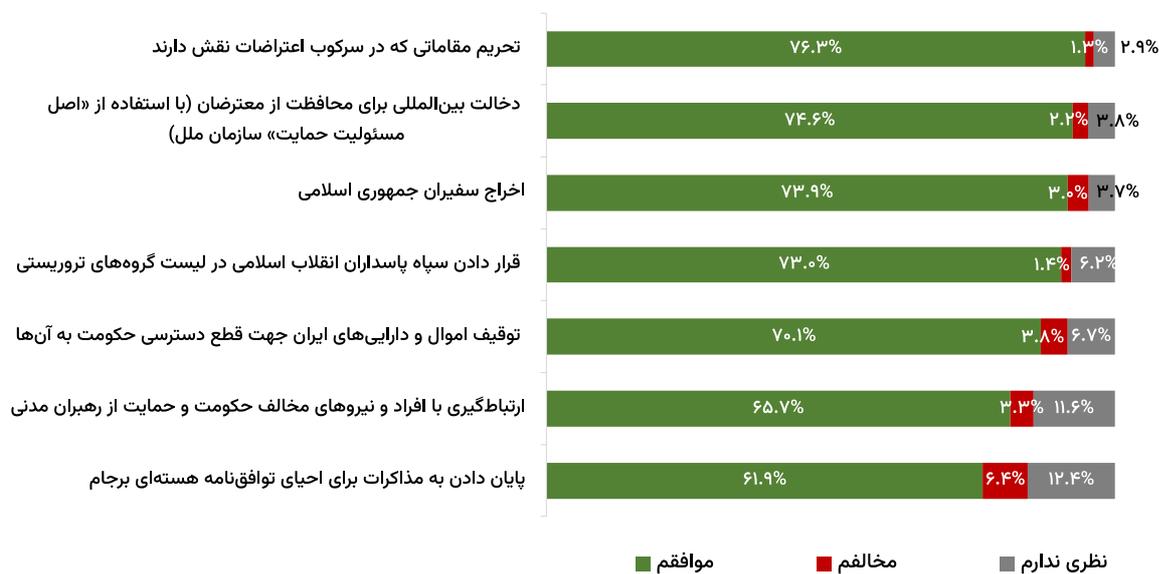
از آنها که مخالف موضع‌گیری کشورهای غربی نبودند سوال شد که درباره اقداماتی که کشورهای غربی ممکن است در مواجهه با اعتراضات در ایران انجام دهند چه نظری دارند. نمودار ۱۴، نظر ایرانیان داخل کشور را نشان می‌دهد.

بیش از ۷۰٪ ایرانیان داخل کشور با اقدامات تنبیهی غرب مانند «قرار دادن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست گروه‌های تروریستی»، «اخراج سفیران جمهوری اسلامی»، «دخالت بین‌المللی برای محافظت از معترضان»، «تحریم مقاماتی که در سرکوب اعتراضات نقش دارند» و «توقیف اموال و دارایی‌های ایران جهت قطع دسترسی حکومت به آنها» موافقت دارند. همچنین حدود ۶۶٪ موافق «ارتباط‌گیری کشورهای غربی با افراد و نیروهای مخالف حکومت و حمایت از رهبران مدنی» هستند. ۶۲٪ نیز با «پایان دادن به مذاکرات احیای توافق‌نامه هسته‌ای برجام» موافق هستند درحالی‌که ۶٪ مخالف این اقدام هستند.

نمودار ۱۵ دیدگاه ایرانیان خارج کشور را درباره اقدامات کشورهای غربی در مواجهه با اعتراضات اخیر نشان می‌دهد. بیش از ۹۷٪ پاسخ‌دهندگان با «قرار دادن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست گروه‌های تروریستی» و «تحریم مقاماتی که در سرکوب اعتراضات نقش دارند» موافق هستند. همچنین بیش از ۹۰٪ پاسخ‌دهندگان با دیگر اقدامات تنبیهی هم موافقت دارند.

نمودار ۱۴

کشورهای غربی در مواجهه با اعتراضات در ایران ممکن است اقدامات زیر را انجام دهند.
نظر شما درباره هر یک چیست؟ (دیدگاه ایرانیان داخل کشور)

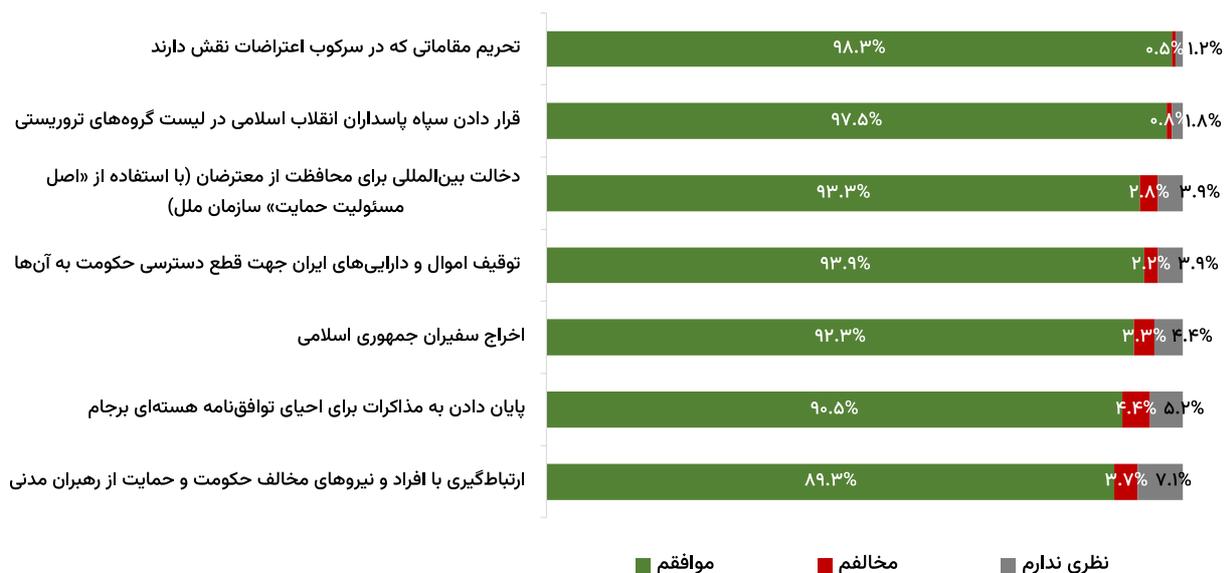

این سوال از ۱۹.۴ درصد افرادی که مخالف موضع‌گیری کشورهای غربی بودند، پرسیده نشده است.

نظرسنجی دی ۱۴۰۱
GAMAAN.org

نمودار ۱۵

کشورهای غربی در مواجهه با اعتراضات در ایران ممکن است اقدامات زیر را انجام دهند.
نظر شما درباره هر یک چیست؟ (دیدگاه ایرانیان خارج کشور)

نظرسنجی دی ۱۴۰۱
GAMAAN.org

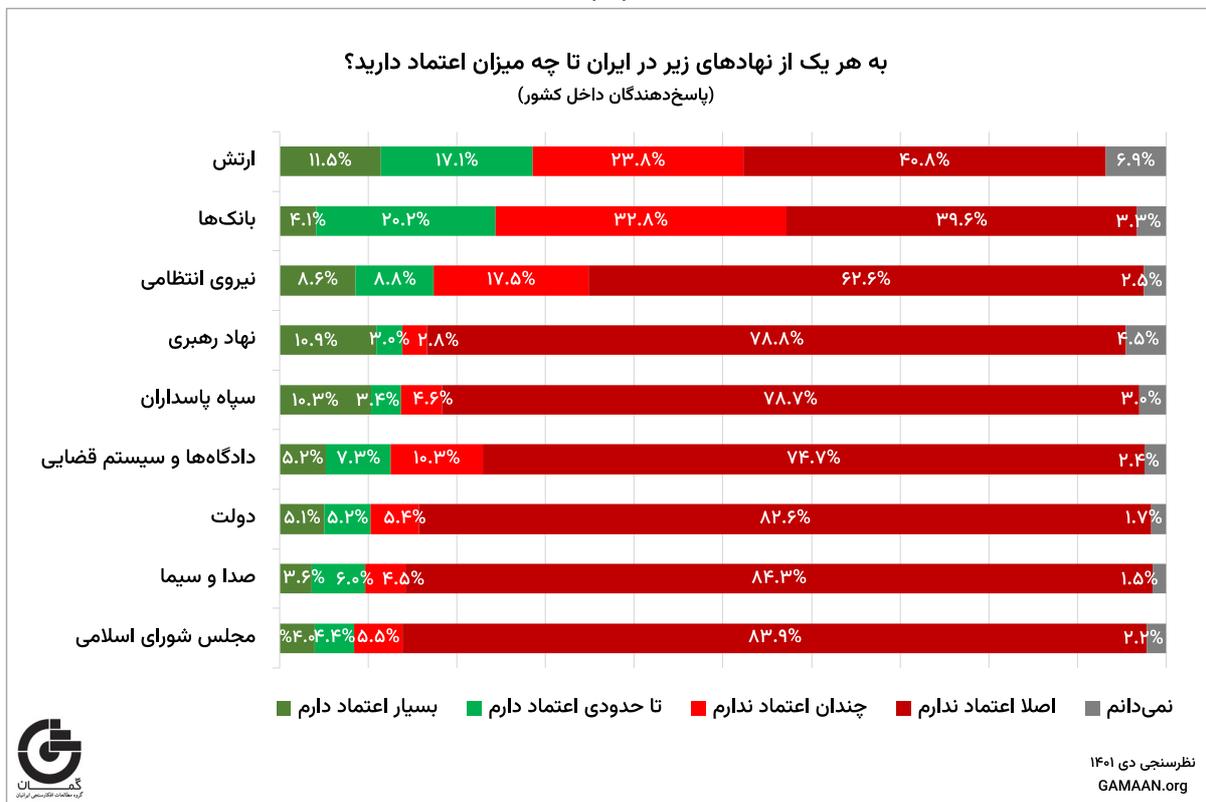
۷-۱ اعتماد به نهادهای حکومت

در این نظرسنجی میزان اعتماد مردم به نهادهای مختلف حکومت در ایران مورد پرسش قرار گرفت. نمودار ۱۶ نظر پاسخ‌دهندگان داخل کشور را نشان می‌دهد.

درحالی‌که اکثریت جمعیت به نهادهای حکومت بی‌اعتماد هستند، میزان اعتماد به ارتش (با حدود ۲۹٪) به‌طور نسبی از دیگر نهادها بیشتر است. پس از آن بانک‌ها با کسب ۲۴٪ اعتماد در جایگاه دوم قرار دارند.

از سوی دیگر، مجلس شورای اسلامی با ۸٪ و صدا و سیما و دولت با ۱۰٪ کمترین میزان اعتماد مردم را دارا هستند. میزان اعتماد به سپاه پاسداران و نهاد رهبری حدود ۱۴٪ است. همچنین حدود ۱۳٪ جمعیت به دادگاه‌ها و ساختار قضایی و ۱۷٪ به نیروی انتظامی اعتماد دارند.

نمودار ۱۶

۸-۱ مجازات اعدام در عدالت انتقالی

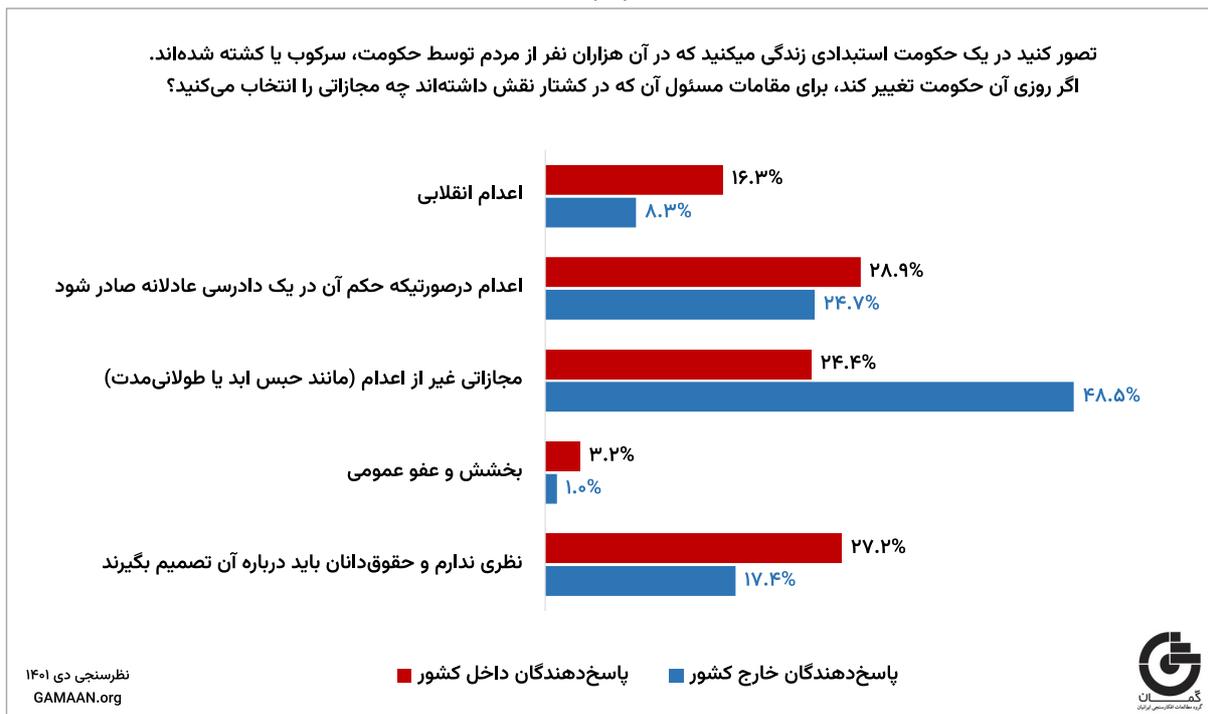
در سوال دیگری از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که در دوران انتقال از یک حکومت استبدادی، برای مقامات مسئول که در کشتار مردم نقش داشتند، با چه مجازاتی موافق هستند (نمودار ۱۷).

در میان پاسخ‌دهندگان داخل کشور، حدود ۲۹٪ با مجازات اعدام برای عوامل کشتار موافق هستند در صورتیکه در یک دادگاه عادلانه به اعدام محکوم شوند. از سوی دیگر، حدود ۱۶٪ خواهان «اعدام انقلابی» مقامات مسئول در کشتارها هستند.

در مقابل، حدود ۲۴٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور خواهان «مجازات غیر از اعدام» هستند. همچنین حدود ۳٪ با «بخشش و عفو عمومی» موافق هستند و بیش از ۲۷٪ معتقدند که حقوق‌دانان باید درباره این مساله تصمیم بگیرند.

در میان پاسخ‌دهندگان خارج کشور، ۴۸٪ مخالف مجازات اعدام هستند؛ ۲۵٪ با «اعدام در صورتیکه حکم آن در یک دادرسی عادلانه صادر شود» و ۸٪ با «اعدام انقلابی» موافق هستند.

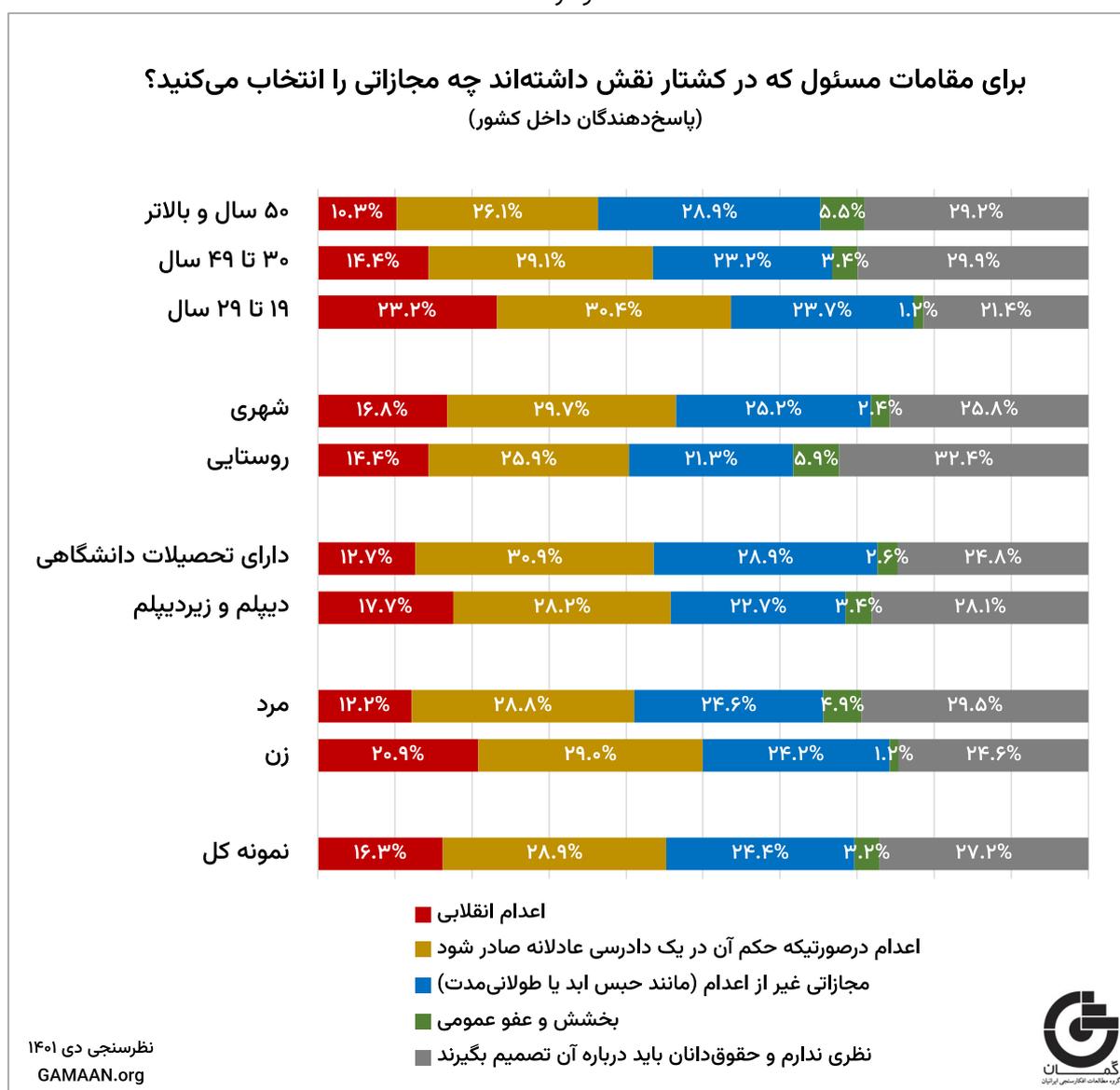
نمودار ۱۷

نمودار ۱۸ دیدگاه ایرانیان داخل کشور درباره مجازات مقاماتی که در کشتارها نقش داشته‌اند را به تفکیک مشخصات جمعیتی نشان می‌دهد.

همانطور که مشاهده می‌شود، افراد در رده سنی زیر ۳۰ سال، به‌طور قابل توجهی بیش از دیگر رده‌های سنی، مجازات «اعدام انقلابی» را انتخاب کرده‌اند. همچنین زنان به‌طور معناداری بیش از مردان با گزینه «اعدام انقلابی» موافق هستند. در همین راستا، افراد فاقد تحصیلات دانشگاهی بیش از پاسخ‌دهندگان دارای تحصیلات دانشگاهی با مجازات «اعدام انقلابی» موافق هستند. از سوی دیگر، پاسخ‌دهندگان در رده سنی بیش از ۵۰ سال و دارای تحصیلات دانشگاهی بیش از دیگر گروه‌ها با «مجازات غیر از اعدام» موافقت دارند.

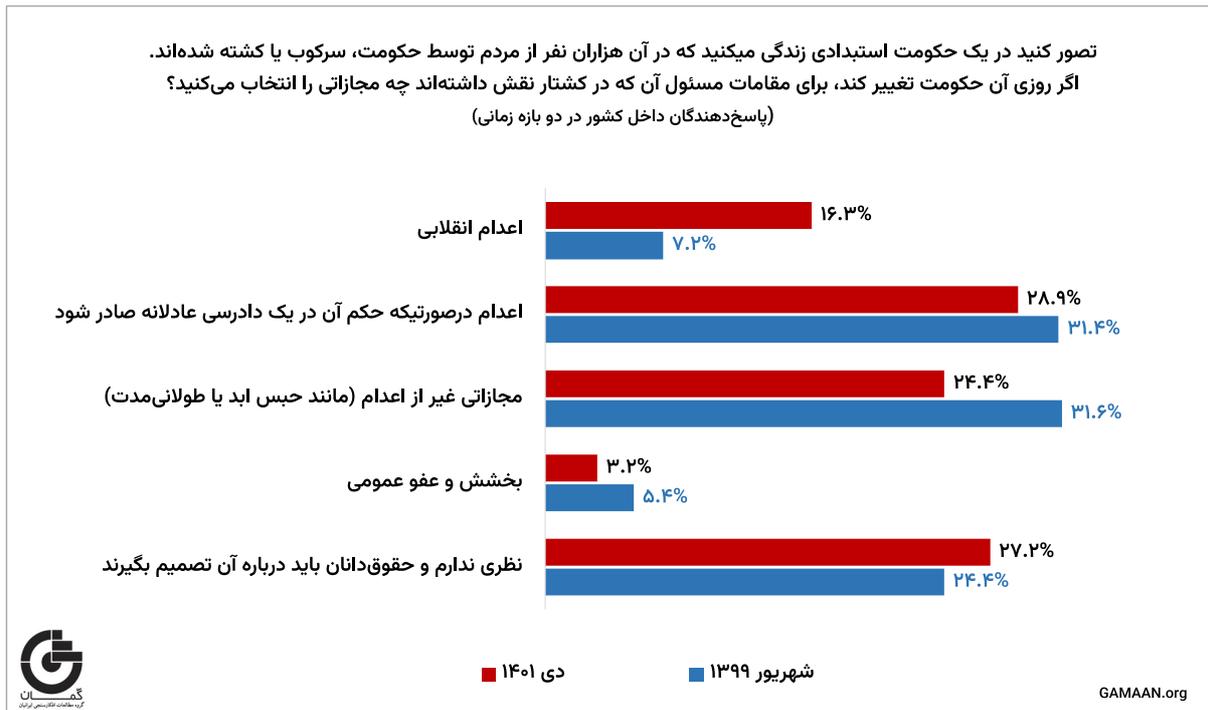
نمودار ۱۸

در شهریور ۱۳۹۹، همین سوال در نظرسنجی دیگر موسسه گمان، از شهروندان داخل ایران پرسیده شده بود. مقایسه نتایج دو نظرسنجی (نمودار ۱۹) نشان می‌دهد که در این بازه زمانی، درصد انتخاب گزینه «اعدام انقلابی» افزایش دو برابری داشته است.

در مقابل، درصد کسانی که «مجازات غیر از اعدام» را انتخاب کرده بودند از ۳۲٪ به ۲۴٪ کاهش داشته است.

نمودار ۱۹

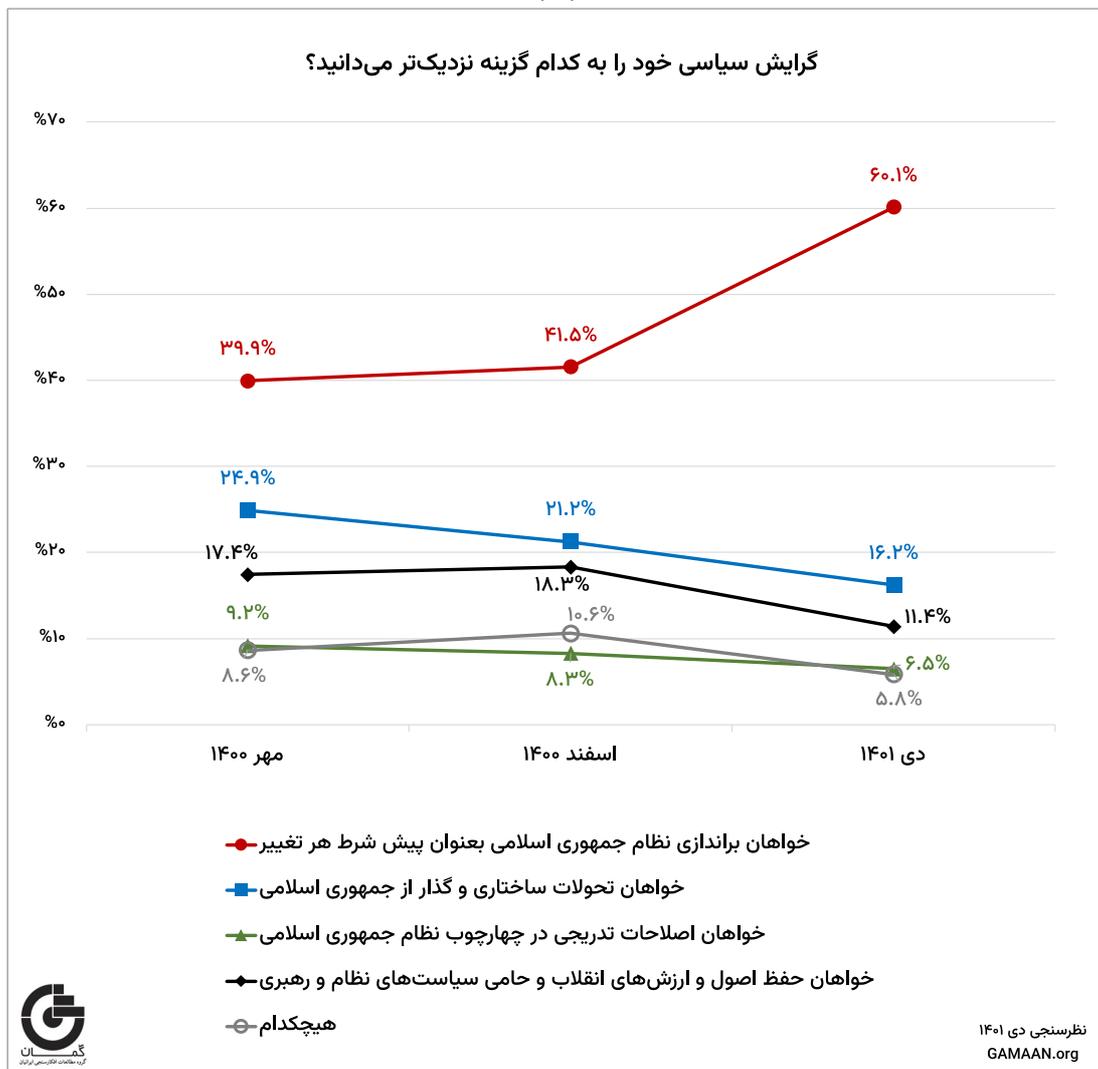
۹-۱ گرایش سیاسی ایرانیان

در این نظرسنجی همانند نظرسنجی‌های پیشین گمان، یک سوال نیز درباره گرایش سیاسی شرکت‌کنندگان پرسیده شد.

نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد که در میان پاسخ‌دهندگان داخل کشور، حدود ۶۰٪ «خواهان براندازی جمهوری اسلامی به‌عنوان پیش شرط هر تغییر»، ۱۶٪ «خواهان تحولات ساختاری و گذار از جمهوری اسلامی»، ۱۱٪ «خواهان حفظ اصول و ارزش‌های انقلاب و حامی سیاست‌های نظام و رهبری»، و ۶٪ «خواهان اصلاحات تدریجی در چهارچوب نظام جمهوری اسلامی» هستند و حدود ۶٪ هم خود را متعلق به هیچ یک از این گرایش‌ها نمی‌دانند.

نمودار ۲۰ پایگاه اجتماعی گرایش‌های سیاسی در داخل ایران را در سه نظرسنجی اخیر موسسه گمان نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود که بعد از اعتراضات سراسری اخیر، درصد طرفداران براندازی جمهوری اسلامی حدود ۲۰٪ افزایش داشته است.

نمودار ۲۰

بخش دوم: روش‌شناسی پژوهش

۱-۲ روش نمونه‌گیری

نظرسنجی «نگرش ایرانیان به اعتراضات سراسری ۱۴۰۱» توسط «گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان)» از تاریخ ۳۰ آذر تا ۱۰ دی ۱۴۰۱ به مدت ۱۰ روز انجام گرفت. این نظرسنجی به صورت آنلاین و با استفاده از یک پلتفرم تخصصی و ایمن انجام شد.

موسسه گمان با استفاده از روش‌های نوآورانه تلاش کرده تا دیدگاه‌ها و نظراتی را که با روش‌های متداول نظرسنجی در جوامع تحت حکومت‌های استبدادی نمی‌توانند بطور علنی مورد پرسش و اندازه‌گیری قرار گیرند، به طریقی روشمند و علمی اندازه‌گیری کرده و به ثبت برساند.

پرسش‌نامه آنلاین نظرسنجی با روش ایجاد زنجیره‌های متعدد و متنوع نمونه‌گیری (multiple chain referral sampling)، از طریق پلتفرم سایفون، تلویزیون‌های ماهواره‌ای (ایران اینترنشنال و صدای آمریکا) و پیام‌رسان‌های شبکه اجتماعی (تلگرام، اینستاگرام، واتس‌آپ و توییتر) به دست اقشار مختلف مردم در سراسر ایران و جهان رسید.

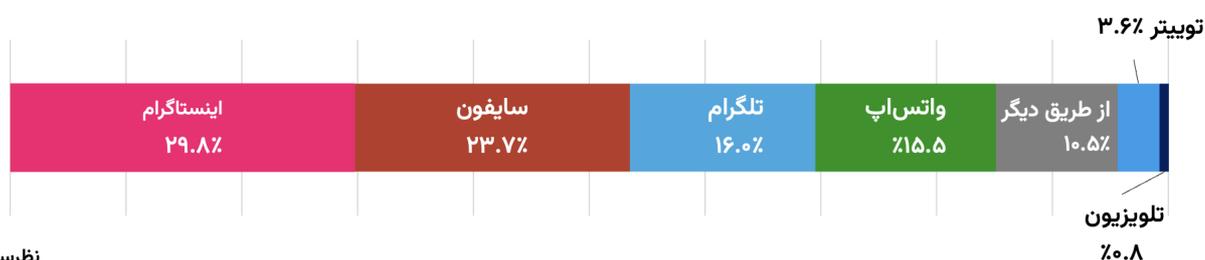
بر طبق گزارش **بانک جهانی**، در حال حاضر بیش از ۸۴٪ جمعیت ایران کاربر اینترنت هستند. از سوی دیگر **نظرسنجی مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)** در خرداد ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که حدود ۷۸٪ افراد بالای ۱۸ سال در ایران، حداقل از یک شبکه اجتماعی استفاده می‌کنند. همچنین برطبق **آمارهای رسمی کشور**، تخمین زده می‌شود که حدود ۱۰٪ جمعیت بالای ۱۸ سال بی‌سواد هستند و امکان خواندن و نوشتن در شبکه‌های اجتماعی را ندارند. این بدین معناست که حدود ۸۵٪ جمعیت باسواد بالای ۱۸ سال از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. این شرایط باعث می‌شود که بتوان از طریق اینترنت و شبکه‌های اجتماعی با بخش بزرگی از جامعه ایران ارتباط برقرار کرد و نظرات آن‌ها را جویا شد.

برای کاهش اثر شبکه‌ای در نظرسنجی آنلاین (یعنی احتمال نزدیکی فکری شرکت‌کنندگان با برگزارکنندگان نظرسنجی)، تلاش شد تا نظرسنجی از طریق افراد، گروه‌ها، کانال‌ها و صفحات مختلف که دارای گرایش‌های اعتقادی، سیاسی و اجتماعی متفاوتی بودند به اشتراک گذاشته شود. نمودار ۲۱ توزیع نحوه دسترسی پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه نظرسنجی را نشان می‌دهد. همچنین با افزایش قابل ملاحظه حجم نمونه تلاش شد تا بتوان سوگیری (bias) ناشی از اثر شبکه‌ای را کاهش داد.

نتایج یکی از سوالات نظرسنجی نشان داد که تنها ۱۱٪ پاسخ‌دهندگان داخل کشور و ۱۳٪ پاسخ‌دهندگان خارج کشور پیش‌تر هم در نظرسنجی‌های موسسه گمان شرکت کرده‌اند. این نتیجه نشان می‌دهد که روش‌های نمونه‌گیری هدفمند برای پخش پرسش‌نامه در میان طیف‌های گوناگون فکری و اجتماعی توانسته است نظرسنجی را به دست گروه‌های بسیار وسیعی خارج از شبکه آشنایان با موسسه گمان برساند.

این نظرسنجی از چه طریقی به دست شما رسیده است؟

نظرسنجی دی ۱۴۰۱
GAMAAN.org

۲-۲ مشخصات پرسش‌نامه و نمونه آماری

در این نظرسنجی، علاوه بر پرسش‌های اصلی، سوال‌هایی درباره مشخصات عمومی و جمعیت‌شناسی پاسخ‌دهندگان (جنسیت، رده سنی، میزان تحصیلات، استان محل سکونت، منطقه شهری یا روستایی، وضعیت شغلی، سطح درآمد خانوار، زبان محاوره‌ای در خانه، نوع بیمه درمانی) و همچنین رفتار انتخاباتی در پرسشنامه قرار گرفت.

از آن‌جا که پاسخ‌دهندگان به‌طور ناشناس و بدون پرسش درباره مشخصات فردی در نظرسنجی شرکت کرده‌اند، برآورد می‌شود که این افراد برای ابراز نظرات واقعی خود احساس امنیت بیشتری داشته‌اند. بیش از ۲۰۰ هزار پاسخ‌دهنده از داخل و خارج کشور پرسش‌نامه نظرسنجی را به‌طور کامل پر کردند. برطبق آنچه پاسخ‌دهندگان درباره محل سکونت خود اظهار کرده‌اند، ۷۹٪ پاسخ‌دهندگان ساکن ایران و ۲۱٪ در خارج کشور هستند. ایرانیان داخل کشور از تمامی ۳۱ استان و از مناطق شهری و روستایی در این نظرسنجی شرکت کردند. روش‌های چندگانه راستی‌آزمایی نشان دادند که حدود ۱۰٪ پاسخ‌دهندگان احتمال دارد محل سکونت خود (داخل یا خارج کشور) را به عمد یا به سهو اشتباه ذکر کرده باشند.

۲-۳ پالایش نمونه

در این نظرسنجی یک پرسش جهت شناسایی پاسخ‌های تصادفی یا واردشده توسط ربات قرار داده شد. پاسخ‌های نادرست به این پرسش و همچنین موارد متناقض (مانند کسانی که اظهار داشتند در سال ۱۳۹۶ یا ۱۴۰۰ هنوز به سن رای دادن نرسیده بودند اما رده سنی خود را بیش از ۳۰ سال ذکر کرده‌اند، یا کسانی که گفته بودند در انتخابات ۱۴۰۰ به سن رای دادن نرسیده‌اند اما در سال ۱۳۹۶ رای داده بودند) از نمونه آماری حذف شدند.

بعد از پالایش‌های انجام گرفته، حجم نمونه آماری نهایی از داخل ایران ۱۵۸،۳۹۵ نفر و نمونه خارج کشور شامل ۴۲،۴۵۶ نفر بوده است. در این گزارش هر جا از عبارت «نمونه خام» استفاده شود، منظور نمونه پالایش‌شده است. با لحاظ کردن رده‌های سنی استاندارد موجود در مشخصات سرشماری سال ۱۳۹۵ (برای نمونه داخل کشور)، نمونه نهایی مورد استفاده در این تحلیل فقط شامل پاسخ‌دهندگان بالای ۱۹ سال می‌شود.

۲-۴ روش استخراج نمونه معرف از نمونه آماری داخل کشور

نمونه آماری نظرسنجی‌های آنلاین معمولاً با مشخصات جمعیت آماری هدف انطباق کامل ندارد، در نتیجه برای داشتن یک نمونه آماری معرف (representative sample)، از شیوه‌های مختلف متوازن‌سازی مانند وزن‌دهی (weighting) یا روش تطبیق نمونه (sample matching method) استفاده می‌شود تا بتوان نمونه آماری را متوازن کرده و آنرا با مشخصات اصلی جمعیت هدف انطباق داد. **جمعیت آماری هدف** این نظرسنجی برای پاسخ‌دهندگان داخل کشور، افراد بالای ۱۹ سال و باسواد ساکن ایران هستند (کسانی که امکان استفاده از اینترنت و خواندن سوالات نظرسنجی را دارند که شامل ۹۰٪ جمعیت بزرگسال ایران می‌شود).

در این پژوهش، برای استخراج یک نمونه معرف (representative sample) از نمونه خام آماری، از ترکیب دو روش تطبیق نمونه و وزن‌دهی استفاده شد. بر اساس **تحقیق جامع موسسه تحقیقاتی-نظرسنجی پیو** (Pew Research Center)، در شرایطی که حجم نمونه نظرسنجی آنلاین زیاد است، استفاده از روش تطبیق نمونه (matching) نسبت به روش وزن‌دهی ارجحیت دارد. همچنین همین تحقیق نشان می‌دهد که ترکیب این دو روش، یعنی انتخاب یک نمونه تصادفی منطبق با مشخصات جمعیت هدف از کل نمونه خام و سپس وزن‌دهی، میزان خطای نتایج را کاهش می‌دهد.

همچنین بنا به توصیه **همین تحقیق**، برای متوازن‌سازی نمونه آماری آنلاین، بهتر است که علاوه بر متغیرهای جمعیتی (مانند جنسیت، رده سنی، منطقه سکونت)، از یک متغیر رفتار سیاسی پاسخ‌دهندگان هم برای متوازن‌سازی نمونه استفاده شود تا میزان انحراف نمونه آماری کاهش یافته و امکان تعمیم‌پذیری نمونه نهایی افزایش یابد.

در این گزارش برای اینکه نمونه آماری پاسخ‌دهندگان داخل کشور به یک نمونه آماری معرف جمعیت (representative sample) تبدیل شود، از ترکیب دو روش تطبیق نمونه (matching) و وزن‌دهی (raking) بر مبنای متغیرهای به‌هم‌پیوسته جمعیتی و رفتار سیاسی (interlocked variables) استفاده شد. بدین منظور، ابتدا با روش تطبیق نمونه، یک نمونه تصادفی با حجم نمونه ۱۸۶۰ پاسخ از کل نمونه پالایش‌شده نظرسنجی برای پاسخ‌دهندگان «داخل کشور»، بر مبنای دو متغیر جمعیتی شامل جنسیت و جمعیت استانی و همچنین چهار متغیر جمعیتی و رفتار سیاسی به‌هم‌پیوسته (interlocked) شامل رده سنی، سطح تحصیلات، منطقه سکونت (شهری یا روستایی)، و رفتار انتخاباتی پیشین استخراج شد. سپس با استفاده از روش وزن‌دهی بر مبنای همان متغیرها، نمونه با مشخصات تعریف شده از جمعیت هدف کاملاً منطبق شد.

پس از انجام محاسبات وزن‌دهی، **حجم نمونه موثر (effective sample size)** برابر با ۱۶۹۶ نمونه شد که حجم نمونه بسیار مناسبی برای سطح اعتبار ۹۵٪ (credibility level) و فاصله اعتبار ۵٪ (credibility interval) است.

محاسبات متوازن‌سازی شامل تطبیق نمونه و وزن‌دهی نمونه آماری با استفاده از ابزار تخصصی **شرکت هلندی Spinnaker Research** انجام گرفت. برای تعیین مشخصات جمعیتی و رفتار سیاسی، از **نتایج رسمی سرشماری سال ۱۳۹۵ و نتایج نظرسنجی انتخاباتی سال ۱۳۹۶** استفاده شده است.

۲-۵ مشخصات نمونه آماری داخل کشور

جداول زیر توزیع متغیرهای جمعیتی را در نمونه خام نظرسنجی، نمونه متوازن شده و جمعیت هدف نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود که مشخصات جمعیتی نمونه متوازن شده با جمعیت هدف کاملاً همخوان شده است.

جدول ۳: توزیع جنسیت نمونه داخل کشور

جنسیت	نمونه خام نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
زن	۳۷.۷٪ (۵۴۹۵۳)	۴۷٪	۴۷٪
مرد	۶۱.۶٪ (۸۹۸۱۲)	۵۳٪	۵۳٪
موارد دیگر	۰.۷٪ (۱۰۷۲)	-	-

جدول ۴: توزیع منطقه جغرافیایی نمونه داخل کشور

منطقه جغرافیایی	نمونه خام نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
روستایی	۳.۵٪ (۵۰۸۵)	۲۱.۲٪	۲۱.۲٪
شهری	۹۶.۵٪ (۱۳۹۶۸۰)	۷۸.۸٪	۷۸.۸٪

جدول ۵: توزیع رده‌های سنی نمونه داخل کشور

رده‌های سنی	نمونه خام نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
بین ۱۹ تا ۲۹ سال	۱۷.۸٪ (۲۵۸۲۵)	۳۰.۱٪	۳۰.۱٪
بین ۳۰ تا ۴۹ سال	۶۶.۵٪ (۹۶۲۰۲)	۵۱.۱٪	۵۱.۱٪
مساوی یا بالاتر از ۵۰ سال	۱۵.۷٪ (۲۲۷۳۸)	۱۸.۸٪	۱۸.۸٪

جدول ۶: توزیع میزان تحصیلات نمونه داخل کشور

میزان تحصیلات	نمونه خام نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
دیپلم و زیردیپلم	۲۰.۱٪ (۲۹۰۸۱)	۷۲.۳٪	۷۲.۳٪
تحصیلات دانشگاهی	۷۹.۹٪ (۱۱۵۶۸۴)	۲۷.۷٪	۲۷.۷٪

جدول ۷: توزیع جمعیت استان سکونت نمونه داخل کشور

محل سکونت	نمونه خام نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
آذربایجان شرقی	۳۰٪ (۴۳۳۴)	۴۰٪	۴۰٪
آذربایجان غربی	۱۹٪ (۲۸۰۳)	۳۰٪	۳۰٪
اردبیل	۷٪ (۹۵۰)	۱۵٪	۱۵٪
اصفهان	۶۴٪ (۹۲۹۲)	۶۹٪	۶۹٪
البرز	۵۷٪ (۸۱۹۵)	۳۸٪	۳۸٪
ایلام	۶٪ (۸۲۶)	۷٪	۷٪
بوشهر	۱۰٪ (۱۴۲۱)	۱۵٪	۱۵٪
تهران	۳۹۹٪ (۵۷۸۲۲)	۱۹۰٪	۱۹۰٪
چهار محال و بختیاری	۶٪ (۹۰۰)	۱۱٪	۱۱٪
خراسان جنوبی	۴٪ (۵۶۶)	۹٪	۹٪
خراسان رضوی	۵۹٪ (۸۵۸۵)	۷۸٪	۷۸٪
خراسان شمالی	۶٪ (۸۹۷)	۹٪	۹٪
خوزستان	۳۳٪ (۴۷۹۸)	۵۴٪	۵۴٪
زنجان	۸٪ (۱۱۰۰)	۱۳٪	۱۳٪
سمنان	۶٪ (۸۲۱)	۱۰٪	۱۰٪
سیستان و بلوچستان	۷٪ (۹۹۲)	۲۰٪	۲۰٪
فارس	۵۷٪ (۸۳۱۴)	۶۳٪	۶۳٪
قزوین	۱۱٪ (۱۵۱۷)	۱۶٪	۱۶٪
قم	۱۰٪ (۱۴۴۲)	۱۶٪	۱۶٪
کردستان	۱۷٪ (۲۴۶۷)	۱۸٪	۱۸٪
کرمان	۱۵٪ (۲۱۶۶)	۳۰٪	۳۰٪
کرمانشاه	۱۹٪ (۲۷۸۵)	۲۴٪	۲۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۴٪ (۶۰۶)	۸٪	۸٪
گلستان	۱۰٪ (۱۵۰۸)	۲۲٪	۲۲٪
گیلان	۴۲٪ (۶۰۹۰)	۳۵٪	۳۵٪
لرستان	۱۱٪ (۱۶۲۰)	۲۰٪	۲۰٪
مازندران	۳۶٪ (۵۲۴۳)	۴۵٪	۴۵٪
مرکزی	۱۲٪ (۱۷۶۶)	۱۸٪	۱۸٪
هرمزگان	۱۳٪ (۱۹۳۵)	۲۰٪	۲۰٪
همدان	۱۱٪ (۱۵۶۱)	۲۰٪	۲۰٪
یزد	۱۰٪ (۱۴۴۳)	۱۴٪	۱۴٪

علاوه بر متغیرهای جمعیتی، رفتار انتخاباتی پاسخ‌دهندگان در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶ (که مورد مناقشه نبود و نتایج رسمی آن تا حد بالایی قابل اتکا بوده) برای متوازن کردن نمونه آماری مورد استفاده قرار گرفت (جدول ۸).

جدول ۸: توزیع رفتار سیاسی-انتخاباتی نمونه داخل کشور

رای در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶	نمونه آماری نظرسنجی (تعداد نمونه)	نمونه متوازن شده	نتایج رسمی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶
حسن روحانی (+ هاشمی‌طبا)	۴۸.۳٪ (۶۹۹۲۲)	۴۴.۱٪	۴۲.۲٪
ابراهیم رئیسی (+ میرسلیم)	۲۰.۲٪ (۳۲۲۲۲)	۲۶.۹٪	۲۸.۸٪
رای ندادم (+ رای باطله دادم)	۴۹.۵٪ (۷۱۶۲۱)	۲۹.۰٪	۲۹.۰٪

۲-۶ مشخصات نمونه آماری خارج کشور

برای ایرانیان خارج کشور، مشخصات جمعیتی جامع و مرجع وجود ندارد تا بتوان نمونه خام را متوازن و معرف جمعیت هدف کرد. اما با توجه به حجم نمونه بالا و توزیع برابر جنسیتی و توزیع متوازن رده‌های سنی و همچنین گستردگی محل سکونت پاسخ‌دهندگان که شامل ۱۳۰ کشور می‌شود، نمونه موجود را می‌توان تا حد قابل قبولی معرف ایرانیان خارج از کشور که امکان خواندن به زبان فارسی دارند و درگیر مسایل سیاسی ایران هستند دانست. مشخصات جمعیتی نمونه آماری خارج کشور در جداول زیر ارائه شده است.

جدول ۹: توزیع جنسیت نمونه خارج کشور

جنسیت	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
زن	۴۷.۹٪ (۲۰۳۳۵)
مرد	۵۱.۳٪ (۲۱۷۸۸)
موارد دیگر	۰.۸٪ (۳۳۳)

جدول ۱۰: توزیع منطقه جغرافیایی نمونه خارج کشور

منطقه جغرافیایی	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
روستایی	۱.۶٪ (۶۷۵)
شهری	۹۸.۴٪ (۴۱۷۸۱)

جدول ۱۱: توزیع رده‌های سنی نمونه خارج کشور

رده‌های سنی	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
بین ۱۹ تا ۲۹ سال	۱۰.۱٪ (۴۲۷۳)
بین ۳۰ تا ۴۹ سال	۶۶.۷٪ (۲۸۳۱۵)
مساوی یا بالاتر از ۵۰ سال	۲۳.۲٪ (۹۸۶۸)

جدول ۱۲: توزیع میزان تحصیلات نمونه خارج کشور

میزان تحصیلات	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
دیپلم و زیردیپلم	۹.۸٪ (۴۱۵۱)
تحصیلات دانشگاهی	۹۰.۲٪ (۳۸۱۳۰۵)

جدول ۱۳: توزیع محل سکونت نمونه خارج کشور

محل سکونت	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
کانادا	۲۰.۳٪ (۸۵۸۸)
ایالات متحده آمریکا	۱۹.۸٪ (۸۳۷۹)
آلمان	۱۵.۱٪ (۶۳۸۰)
بریتانیا	۶.۶٪ (۲۸۰۷)
ترکیه	۵.۸٪ (۲۴۷۶)
استرالیا	۵.۸٪ (۲۴۴۸)
سوئد	۴.۹٪ (۲۰۶۴)
هلند	۳.۸٪ (۱۵۹۲)
ایتالیا	۲.۲٪ (۹۵۲)
فرانسه	۲.۱٪ (۹۰۳)
اتریش	۱.۶٪ (۶۷۱)
نروژ	۱.۲٪ (۵۲۱)
دانمارک	۱.۰٪ (۴۲۵)
سوئیس	۰.۹٪ (۳۹۲)
بلژیک	۰.۹٪ (۳۷۰)
امارات متحده عربی	۰.۹٪ (۳۶۴)
اسپانیا	۰.۷٪ (۲۹۶)
فنلاند	۰.۷٪ (۲۹۵)
نیوزلند	۰.۵٪ (۲۰۸)
مالزی	۰.۳٪ (۱۳۵)
گرجستان	۰.۳٪ (۱۱۵)
عراق	۰.۳٪ (۱۰۹)
قبرس	۰.۲٪ (۱۰۳)
ژاپن	۰.۲٪ (۹۶)
پرتغال	۰.۲٪ (۹۱)
مکزیک	۰.۲٪ (۸۵)
ارمنستان	۰.۲٪ (۸۴)
مجارستان	۰.۲٪ (۸۱)
عمان	۰.۲٪ (۸۰)
لهستان	۰.۲٪ (۷۱)
بقیه کشورها	۲.۵٪ (۱۱۹۲)

جدول ۱۴: توزیع رفتار سیاسی-انتخاباتی نمونه خارج کشور

رای در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶	نمونه نظرسنجی خارج کشور (تعداد نمونه)
حسن روحانی (+ هاشمی طبا)	۳۳.۵٪ (۱۴۲۰۸)
ابراهیم رئیسی (+ میرسلیم)	۰.۳٪ (۱۲۴)
رای ندادم (+ رای باطله دادم)	۶۶.۲٪ (۲۸۱۲۴)

۲-۷ آزمون‌های اعتبارسنجی نمونه متوازن شده داخل کشور

۲-۷-۱ مقایسه توزیع آمارهای اقتصادی و اجتماعی

یکی از روش‌هایی که می‌توان به کمک آن درجه اعتماد و معرف بودن نمونه متوازن شده و تعمیم‌پذیری آن را سنجید، میزان تطبیق نتایج نمونه متوازن شده با شواهد بیرونی است.

جدول ۱۵ وضعیت درصد افراد شاغل در نمونه متوازن شده را در مقایسه با جمعیت هدف در دو سطح شهری و روستایی نشان می‌دهد. درحالی‌که نمونه متوازن شده شامل افراد باسواد بالای ۱۹ سال است، **آمار نیروی کار در پاییز ۱۴۰۱** افراد بالای ۱۵ سال با سواد و بدون سواد را شامل می‌شود.

بر طبق گزارش آمار نیروی کار، نرخ اشتغال افراد باسواد کمی بیشتر از افراد بدون سواد است و همچنین میزان اشتغال در رده سنی ۱۵ تا ۱۹ سال کمتر از رده‌های سنی بالاتر است. با در نظر داشتن این تفاوت‌ها، جدول زیر نشان می‌دهد که وضعیت اشتغال برای نمونه متوازن شده با جمعیت هدف به میزان قابل قبولی همخوانی دارد.

جدول ۱۵: توزیع نسبت اشتغال برای نمونه داخل کشور

نسبت اشتغال	نمونه خام نظرسنجی	نمونه متوازن شده	آمار نیروی کار بالای ۱۵ سال (پاییز ۱۴۰۱)
کل	۶۲.۹٪	۴۵.۶٪	۳۷.۷٪
مناطق شهری	۶۳.۵٪	۴۷.۴٪	۳۶.۹٪
مناطق روستایی	۴۷.۹٪	۳۹.۰٪	۴۰.۵٪

همچنین در این نظرسنجی، از شرکت‌کنندگان درباره وضعیت درآمد خانوار پرسش شد تا بتوانیم توزیع وضعیت اقتصادی نمونه آماری را با جامعه هدف مقایسه کنیم. جدول ۱۶ وضعیت توزیع درآمد خانوار در نمونه متوازن شده را نشان می‌دهد. طبق تعریف، در هر دهک درآمدی، ده درصد خانوارهای کشور قرار می‌گیرند. همانطور که مشاهده می‌شود توزیع درآمد خانوار در نمونه متوازن شده، به میزان بالایی منطبق با جمعیت هدف است و تقریباً از هر **دهک درآمدی (با توجه به آخرین آمار ارائه شده در سال ۱۴۰۰)**، نمونه کافی به‌طور متوازن در نمونه نهایی موجود است.

جدول ۱۶: توزیع میزان درآمد خانوار برای نمونه داخل کشور

توزیع درآمد در جامعه	نمونه متوازن شده	نمونه خام نظرسنجی	میزان درآمد دهک‌های مختلف درآمدی بر حسب اطلاعات موجود از مرکز آمار ایران (خرداد ۱۴۰۰)
۱۰٪	۱۲.۸٪	۴.۴٪	دهک اول (درآمد ماهانه خانوار کمتر از ۲.۵ میلیون تومان)
۱۰٪	۸.۴٪	۳.۰٪	دهک دوم (درآمد ماهانه خانوار بین ۲.۵ تا ۳.۵ میلیون تومان)
۱۰٪	۸.۸٪	۵.۱٪	دهک سوم (درآمد ماهانه خانوار بین ۳.۵ تا ۴.۵ میلیون تومان)
۱۰٪	۷.۱٪	۴.۷٪	دهک چهارم (درآمد ماهانه خانوار بین ۴.۵ تا ۵ میلیون تومان)
۱۰٪	۱۱.۵٪	۸.۵٪	دهک پنجم (درآمد ماهانه خانوار بین ۵ تا ۶ میلیون تومان)
۱۰٪	۱۳.۸٪	۱۲.۷٪	دهک ششم (درآمد ماهانه خانوار بین ۶ تا ۷.۵ میلیون تومان)
۴۰٪	۳۷.۶٪	۶۰.۶٪	دهک هفتم تا دهم (درآمد ماهانه خانوار بیش از ۷.۵ میلیون تومان)

در این نظرسنجی همچنین از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که معمولاً در خانه به چه زبانی صحبت می‌کنند. همانطور که جدول ۱۷ نشان می‌دهد، توزیع زبان‌های محاوره‌ای در نمونه متوازن شده با آمار موجود در **دانشنامه «اتنولوگ»** تطابق قابل قبولی دارد.

جدول ۱۷: توزیع زبان محاوره‌ای برای نمونه داخل کشور

آمار دانشنامه اتنولوگ (۲۰۲۱)	نمونه متوازن شده	نمونه خام نظرسنجی	معمولاً در خانه به چه زبانی صحبت می‌کنید؟
۶۰.۱٪	۶۸.۵٪	۷۹.۹٪	فارسی
۱۲.۹٪	۹.۹٪	۶.۹٪	ترکی
۵.۷٪	۶.۵٪	۴.۸٪	کردی
۴.۸٪	۴.۷٪	۳.۰٪	لری
۱.۸٪	۰.۸٪	۰.۳٪	عربی
۲.۹٪	۱.۷٪	۱.۳٪	گیلکی
۲.۷٪	۱.۶٪	۰.۸٪	مازنی
۱.۴٪	۱.۷٪	۰.۵٪	بلوچی
۱.۴٪	۰.۸٪	۰.۵٪	لکی
۰.۹٪	۰.۴٪	۰.۲٪	ترکمنی
۰.۱٪	۰.۱٪	۰.۱٪	ارمنی
۰.۶٪	۰.۴٪	۰.۱٪	تاتی
۴.۷٪	۲.۷٪	۱.۷٪	زبان دیگر

توزیع نوع بیمه درمانی پاسخ‌دهندگان یکی دیگر از شواهد بیرونی جهت اعتبارسنجی نمونه متوازن شده است. در این نظرسنجی از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که تحت پوشش چه نوع بیمه [درمانی] هستند. این سوال در ابتدای سال ۱۴۰۱ توسط **موسسه نظرسنجی دولتی ایسپا** از طریق نظرسنجی تلفنی مورد پرسش قرار گرفته بود. از آنجایی که نوع پوشش بیمه افراد یک سوال غیرحساس تلقی می‌شود، نتایج آن می‌تواند معیاری برای اعتبارسنجی نمونه متوازن شده باشد. همانطور که در جدول ۱۸ دیده می‌شود، توزیع پوشش بیمه در نمونه متوازن شده با آمار ارایه شده توسط نظرسنجی ایسپا همخوانی بالایی دارد.

جدول ۱۸: توزیع پوشش بیمه درمانی برای نمونه داخل کشور

نظرسنجی ایسپا (فروردین ۱۴۰۱)	نمونه متوازن شده	نمونه خام نظرسنجی	شما تحت پوشش چه نوع بیمه‌ای هستید؟
٪۵۰.۷	٪۴۷.۹	٪۵۴.۹	تامین اجتماعی
٪۷.۸	٪۷.۹	٪۸.۸	خدمات درمانی
٪۷.۲	٪۹.۶	٪۵.۸	بیمه سلامت
٪۹.۸	٪۶.۳	٪۱.۲	بیمه روستایی و عشایر
٪۳.۴	٪۲.۹	٪۲.۷	نیروهای مسلح
٪۲.۹	٪۱.۸	٪۱.۵	سایر موارد
٪۱۷.۶	٪۲۳.۷	٪۲۵.۰	بیمه نیستم

۲-۷-۲ اعتبارسنجی با بهره‌گیری از نظرسنجی پیمایش جهانی ارزش‌ها (WVS)

نهاد بین‌المللی **World Values Survey (WVS)** یا «پیمایش جهانی ارزش‌ها»، در بهار ۱۳۹۹ یک نظرسنجی در ایران با روش مصاحبه حضوری انجام داده است. در «نظرسنجی نگرش ایرانیان به اعتراضات سراسری ۱۴۰۱» تعدادی از سوالات پرسیده‌شده در نظرسنجی WVS در میان پرسش‌ها قرار داده شد تا با مقایسه نتایج دو نظرسنجی بتوان اعتبار روش اندازه‌گیری و نمونه متوازن شده را ارزیابی کرد. بدین منظور مجموعه‌ای از سوال‌های «غیر حساس» در کنار یک سوال «حساس» مورد پرسش قرار گرفت تا نتایج دو نظرسنجی مورد مقایسه قرار گیرد. همانطور که در جدول ۱۹ دیده می‌شود مجموع میزان اهمیت داشتن یا اهمیت نداشتن موضوعات غیرحساس (خانواده، دوستان، شغل و کار) در دو نظرسنجی اختلاف کمی را نشان می‌دهد، درحالی‌که درباره یک موضوع حساس در فضای سیاسی و اجتماعی ایران (اهمیت دین) پاسخ دو نظرسنجی کاملاً متفاوت است.

جدول ۱۹: نتایج سوالات یکسان درباره اهمیت موارد مختلف در زندگی در مقایسه با نظرسنجی WVS (بهار ۱۳۹۹)

هر یک از این موارد تا چه میزان در زندگی شما اهمیت دارد؟	بسیار اهمیت دارد	تا حدی اهمیت دارد	چندان اهمیت ندارد	اصلاً اهمیت ندارد	نمیدانم
خانواده	٪۹۳.۹	٪۵.۲	٪۰.۸	٪۰.۱	٪۰
	٪۹۱.۳	٪۶.۷	٪۰.۶	٪۰.۳	٪۱.۰
دوستان	٪۲۸.۶	٪۵۴.۴	٪۱۱.۲	٪۵.۷	٪۰
	٪۳۷.۷	٪۵۱.۰	٪۷.۸	٪۲.۱	٪۱.۴
شغل و کار	٪۷۸.۰	٪۱۸.۶	٪۱.۹	٪۱.۳	٪۰.۲
	٪۷۸.۱	٪۱۷.۰	٪۱.۹	٪۱.۳	٪۱.۷
دین	٪۶۹.۴	٪۲۲.۸	٪۳.۵	٪۴.۲	٪۰.۱
	٪۲۴.۴	٪۱۵.۳	٪۱۷.۹	٪۴۰.۲	٪۲.۲

این بررسی مقایسه‌ای این فرضیه را تایید می‌کند که اندازه‌گیری دیدگاه واقعی مردم پیرامون «سوالات حساس» توسط روش‌های متداول نظرسنجی (تلفنی یا مصاحبه حضوری) در جوامعی مانند ایران با تردیدهای جدی مواجه است.

با تایید آزمون‌های متعدد اعتبارسنجی، نمونه متوازن شده را می‌توان معرف جمعیت هدف (جمعیت باسواد و بالای ۱۹ سال) دانست و نتایج حاصل از آن را با سطح اعتبار ۹۵٪ (credibility level) و فاصله اعتبار ۵٪ (credibility intervals) به اکثریت بزرگی از جامعه ایران (یعنی حدود ۹۰٪ از جمعیت بزرگسال کشور) تعمیم داد.

موسسه تحقیقاتی «گمان» در انتها لازم می‌داند از تمامی شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی که با اختصاص وقت خود به این پژوهش یاری رساندند صمیمانه تشکر کند.

گمان در مقابل این همیاری داوطلبانه و اختیاری پاسخ‌دهندگان، خود را مسئول دانسته و مطابق منشور کاری خود به حفظ امانت در داده‌های ثبت‌شده توسط پاسخ‌دهندگان متعهد است.

تیم تحقیقاتی گمان همچنین به لحاظ حرفه‌ای متعهد است که با رعایت اصول علمی و به کارگیری روش‌های نوآورانه در نمونه‌گیری، حداکثر تلاش خود را برای جمع‌آوری نظرات از تمامی اقشار و دیدگاه‌های مختلف موجود در جامعه ایران انجام دهد.

گمان همچنین خود را ملزم می‌داند که همزمان با بهره‌گیری از روش‌های علمی در استخراج نمونه معرف و آنالیز داده‌ها، در روش تحلیل و در ارائه گزارش عمومی و اعلام میزان خطای احتمالی به مخاطبان، بطور شفاف عمل کند. گمان همواره از نظرات، پیشنهادات و انتقادات مخاطبان استقبال می‌کند. همچنین موسسه گمان آمادگی دارد تا بر اساس ضوابط مورد توافق، جهت همکاری در پژوهش‌های علمی با موسسات مطالعاتی و دانشگاهی، داده‌های نظرسنجی را به اشتراک بگذارد.

درباره گمان

گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان) یک موسسه پژوهشی مستقل و ثبت شده در هلند است که در زمینه مطالعات افکارسنجی با تمرکز بر اندازه‌گیری و تحلیل دیدگاه‌ها و افکار ایرانیان فعالیت می‌کند.

گمان به‌طور ویژه تلاش می‌کند بخش‌هایی از نگرش و دیدگاه‌های ایرانیان در حوزه‌های اجتماعی و سیاسی را که در شرایط جاری کشور امکان بیان و علنی شدن ندارند، اندازه‌گیری و تحلیل کند.

نتایج پژوهش‌های گمان، علاوه بر بازتاب گسترده در رسانه‌های فارسی، در مجلات و رسانه‌های سرشناس بین‌المللی مانند اکونومیست، وال‌استریت ژورنال، گاردین، دوپچه‌وله، نیویورک مگزین، نیوزویک، کانورسیشن و دیگر رسانه‌ها به زبان‌های مختلف مورد ارجاع قرار گرفته است.

در انتهای سال ۲۰۲۲ جامعه تحقیقاتی MRS در لندن، جایزه «مدال عالی» خود را به موسسه گمان برای «سهم فوق‌العاده در انجام پژوهش علمی» اهدا کرد.

موسسه گمان تحت نظارت دکتر عمار ملکی، استادیار علوم سیاسی در دانشگاه تیلبرگ هلند (موسس و مدیر گمان) و دکتر پویان تمیمی عرب، استادیار مردم‌شناسی و مطالعات دینی در دانشگاه اوترخت هلند فعالیت می‌کند.

